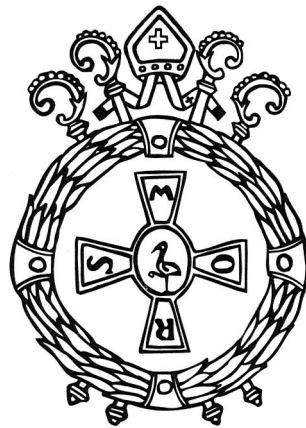


Dékány Csaba
CISZTERCI INDÍTTATÁSÚ MOZGALMAKRÓL
A SZORONGATTATÁS ÉVEIBEN,
1949-1989



BUDAI CISZTERCI SZENT IMRE GIMNÁZIUM
2005

TARTALOM

Copyright © Dékány Csaba 2005

Korrektúra:
Pósta István

Tördelés:
Csepely-Knorr Miklós

Felelős Kiadó:
Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium
Dr. Párdányi Miklós

ELŐISMERETEK	5.
1. AHOGYAN ELKEZDŐDÖTT A TORONYBAN	6.
2. TEREBÉLYESEDÉS	7.
3. VIT	11.
4. EGY ÚJ CSOPORT SZERVEZŐDÉSE	15.
5. VÁLLVETVE	20.
6. KÜLÖN BEKEZDÉS: 1956-BAN	23.
7. TOVÁBB	24.
8. 1961	25.
9. 1961 UTÁN	60.
10. 1989 UTÁN	65.
11. EPILÓGUS	67.
KOLOSSVÁRY ISTVÁN VISSZAEMLEKEZŐ LEVELE	70.
FORINTOS GYÖRGY E-MAILJÁBÓL	73.
PÉTERY ISTVÁN EMLÉKEZÉSEI INTERJÚKÉRDÉSEKRE	76.
GÄRTNER LÁSZLÓ EMLÉKEZÉSEI INTERJÚKÉRDÉSEKRE	77.
VISONTAI JÓZSEF EMLÉKEZÉSEI INTERJÚ KÉRDÉSEKRE	78.
SZELI GÉZA VISSZAEMLEKEZÉSEI INTERJÚKÉRDÉSEKRE	79.
HAMERLI GYÖRGY EMLÉKEI KÉRDÉSEK NYOMÁN	83.
ASZALÓS JÁNOS IRATAI	85.
MEMENTÓ	89.

ELŐISMERETEK

AZ 1940 UTÁN SZÜLETETTEK SZÁMÁRA

A történet kezdetén a szentimrevárosi plébániát (Budapest, XI. ker.) a ciszterciek látták el, dr. Kalmár Ödön vezetésével. A plébánia volt a 433. sz. Szent Bernát Kiscserkész Csapat fenntartója (7-11 éves fiú korosztály). A csapat elhívatott parancsnoka Kölley György kispap volt, akitől 1946. évi letartóztatása után Nemes Zoltán vette át a vezetést. A nagy létszámú, négy törzsre tagozódó csapat vezetői közé tartoztak még a továbbiakban szereplő Gärtner László, Nobilis Gábor is. A nyári táborok 1945-46-ban Bakonyoszlopon, 1947-49-ben Balatonzamárdiban voltak.

A ciszterci rend tartotta fenn a Budai Szent Imre Gimnáziumot dr. Brisits Frigyes igazgatósága alatt. Ez akkor kétszer nyolc nagy létszámú osztályt jelentett, de voltak kis elemi osztályok is. A gimnáziumé volt a 25 -ös Szent Imre Cserkészcsapat, dr. Golenszky Kandíd (O. Cist.) parancsnokságával. A Szent Róbert raj (harmadikos gimnazisták) utolsó parancsnoka Pétery István volt. A Szentbernátok vezetői a gimnáziumból választódtak.

1948 nyarán a Gimnáziumot elvették, a csapatokat feloszlatták, de a plébánia 1949-ben a zamárdi gyermeküdülőt még utoljára használhatta.

Néhány kiscserkész emlék:

Első táborom első elemi után, 1945-ben: Estétől délig utazás szenesvagonban Bakonyoszlopra. Kiütések miatt csípős ecettel mosdatnak, de egy másik kislembert biztat, hogy semmi az egész: Pesti András volt ő, akivel 56 év után Venezuelából is tartjuk a baráti kapcsolatot. Esténként Kölley Gyurka mesél álomba minket, legkisebbeket.

A Szentbernátok Csaba királyfi Törzsének választott törzskapitánya voltam elemista éveimben, és a zamárdi táborokban is minden évben a Baby-napokon a táborrész választott vezetője lettem.

A vízparti táborfüzök vidám és hallgató dalai a Boldogasszony Anyánkkal záródtak, keresztkezfogásban. Ezután a haranglábhoz vonultunk Ödön atyát hallgatni. Egy este a földre küldött Jótett-angyalról mesélt, akitől visszatérve Isten megkérdezi, hogy jártában találkozott-e a földön a Hála-angyallal – de ő mindvégig egyedül járt! Gondolatát felidézve írom ezt az emlékezést. A tábor meghatározó vezetői Nemes Zoli, Gärtner Pufi, Nobilis Gábor voltak. A háttérben állt Kolba Vilmos doktor úr. Pufit látogatta egy-egy alkalommal Aszalós Adorján és János.

Takarodó után a kápolnában completorium volt, hiszen több vezető a harmadrendhez tartozott. A kisebbek közül ketten Nobilis Gyurkával ezen részt vehettünk.

1. AHOGYAN ELKEZDŐDÖTT A TORONYBAN

Nem volt semmi különösen feltűnő abban a társaságban, amely 1949-ben egy szeptemberi napon a Szent Imre herceg útján, a ciszterci templom nyugati tornyának emeletén gyülekezett. Ismertük és köszöntöttük egymást. Már az 1948. évi cserkészcsapat feloszlás és az egyházi iskolák államosítása mögöttünk volt, de azért még azon a nyáron Zamárdiban együtt lehettünk. Most induló ministráns tanfolyam céljából hívtak össze minket. Körülbelül húszan lehettünk, akik betöltöttük a kis termet.

Mindannyian fiúk voltunk, úgy 10-13 évesek. Négyen az idősebbek 16-17 év körül: Nobilis Gábor, Ábrahám Laja, valamint Asztalos Karcsi és Rozgonyi Gyurka, ez utóbbiakat csak akkor ismertem meg. Árpád atya a Fiúk Városáról beszélt, s arról, hogy a már elrontott felnőttekkel nincs mit kezdeni. Sejtetni engedte, hogy többről is szó van, mint a megnevezett cél. A négy vezetőhöz szétszítottak minket, hogy ők megkezdjék heti rendszeres felkészítésünket. Én Asztalos Karcsihoz kerültem, aki igen lelkiismeretesen nekilátott megbízatásának teljesítéséhez, és kimerítően elemezte velünk az áldozati szertartást. A csoport tagjai még Geszler Ödön, Quittner Pali, Fekete Miki (emlékezetem elhalványult) voltak, mind régi ismerősök. Imával kezdtünk és zártunk ("Szent Bernát atyánk könyörögj értünk!")

Októbertől decemberig kórházban feküdtem abban az évben.

Utána csak hír: Árpád atyától Cézár atya vette át irányításunkat.



2. TEREBÉLYESEDÉS

A szentimrevárosi mozgalom észrevehetően terjedt, a megszüntetett vallásoktatás és a cserkészlet pótlására. Jáky Adorján (O. Cist.) indián tábort szervezett a 12-15 évesek részére.

Amíg a ciszterci rend a Szent Imre templomot megtarthatta, addig esténként 9 órakeres számomra mértékadó fiatalok completoriumra gyűltek össze. Változóan negyven-nyolcvan részvevő lehetett, régi és új ismerősök. Add Uram áldásodat – kezdődött –, s Gábor hangjának vezetésével mi váltott szólamban válaszoltuk a negyedik, kilencvenedik, százharmincharmadik zsoltárt és a capitulumot. A Szűz Mária-szoborhoz vonulva felzengett a Salve Regina, és meghallgattuk az Oremust. Elvonulásra elénekeltük az esti himnuszt, amelynek soraira már csak így emlékezem:

Immár a nap leáldozott, kérünk Teremtőnk tégedet,
légy kegyes és maradj velünk, őrizzed-ővjad népedet!
A gonosz álmok fussanak és minden éji képzelet,
az ellent kösse meg kezed, testünket hogy ne rontsa meg.
Add nekünk édes jó Atyánk, megszületett Krisztus add nekünk
Szentlélekisten vigaszunk, kegyelmes őrző Istenünk!

Ezután már az ajtóknál állva ki-ki megszokott helyéről énekelte a közös búcsúéneket. Felejthetetlenül a fülemben zendül a mindig mögöttem álló Strohoffer Zoli mély hangja:

Adjon Isten jó éjszakát,
küldje hozzánk őrangyalát,
terjessze ránk szent áldását,
köszöntsük a Szűz Máriát.

Köszöntsük a Szűz Máriát,
vele együtt ő szent fiát.
Jézus, Mária szent neve
legyen nekünk örömünkre.

Íme eltűnt a fényes nap.
Felkel-e még nekünk holnap?
Míg számadásom nem egész,
nem vagyok még az útra kész

Íme sötétben maradok.
Jöjjetek, élő csillagok,
ragyogjatok élő tüzek,
dicsőült mennyei szentek.

Ezt a hagyományos completoriumot ötven éven át megőriztem a magam számára. Ma másított szöveg vált használatossá...

Távózáskor a lépcsőn beszélgető csoportok alakultak, és figyelmesen hallgattam azokat a tekintélyesebb fiúkat is, akiket korábbról még nem ismertem. Luka Laci, Paál Tomi, Eckhardt Juszuf, Alsászy Karcsi, Kerényi Karcsi neve és fejtegetései sejlenek fel a távolból az akkor már várhatóvá vált sötét, küzdelmes jövőről.

A Prima látogatottsága gyéribb volt. Ezzel a háttérrel nem volt teljesen meglepő az a hatalmas és felemelő szentimrevárosi demonstráció, amely az 1950. évi Úrnapi körmenet alkalmával alakult ki. A vállra emelt Barlay Szabolcs tízezernyi hívőseregnek vezényelte: Christus vincit...

* * *

1950 elején Karcsi nem vállalta tovább a feladatot, és a barátja, Rozgonyi Gyurka gondjaira bízott. Ezzel egy élénk életet élő csoportba kerültem, amelynek későbbi történetéről sok szó esik Kamarás István szociológiájában.

Itt a törzstagok Szentkúti Pali, Dávid Laci, Vojnits Pali, Hertelendy Miki, már ismerősek voltak, és akik ezáltal váltak azzá: Sándorffy Gyurka és Vértesi Laci. Később én hívtam közénk barátomat, György Tomit.

Néhány közös élményemlék a korai időkből:

A ministráció latin szövege mellett egyre inkább a hittan került előtérbe a heti összejöveteleken. Élményt a közös vasárnapi mise utáni kirándulások jelentettek, pl. Remetebárány, solymári Ördöglyuk, pilisi túrák. Nyáron velencei tábortúra mentünk az Angelika forráshoz. Nekik ismétlés volt. Átkelés ladikon. A tábortűz mellett a két sátor közt karóra állított Tök Tóbiás világított gyertyafényes szemével. A föléje hajló ágra estéknként bagoly telepedett. Mialatt a többiek a tóra mentek, a forrásnál zubbonyos, kopaszra nyírt férfi faggatott tájékozatlanul Tomit és engem. A faluból felérkezők újságolták, hogy szökött fegyenc képével jutalmat hirdetnek. Vad terveket kezdtünk szőni...

A következő nyáron a Pilisben volt mozgó táborunk. Ez alkalommal a nehéz hátizsákok okoztak egyes zsörtölődőknek egyre csökkenő gondot. Akkor még a kenyérjegyes időkötötték. A tűz körüli vidám és bús dalolások elmaradhatatlanok voltak. A váltott éjjeli őrség cserkész hagyományát megtartottuk. Bizony ez léleknevelő tünődésekre adott alkalmat. Egy 1950-es erdei fényképen Rozgonyi Gyurka náspángolja Vojnits Palit, másikon ő néz ki egy nomád sátorból.

Közben folyamatosan növekedtünk, százak és százak tették észrevehetővé hozzánk tartozásukat. Látókörömben szinte mindenki, akinek fülei voltak a halásra, alkalmat kaphattak a csatlakozásra.

1951 tavaszán kezdődött kitelepítések sok családot, köztük sok szentimrés családot érintettek a kerületben. A nagyobb fiúkból hirtelen "kitelepítő brigádok" alakultak. Én a bátyámékhoz - akkor 16 évesek - csatlakoztam. Hajnalonta a hírlánc tudtul adta, hogy hova kell sürgősen menni segíteni a villámgyors költöztetés, a bútorszállítás kényszerű feladatában.

Általában 24 órát kaptak az áldozatok. Szomorú esetek adódtak, mint azok is, amikor egy-egy tag hírelte, hogy most hozzánk gyertek, mert ránk került a sor! Így történt Kausay Tibi, Gaál Miki családjával is. Ekkor választották el barátomat, Szapáry Gyurkát is.

1950 őszén történt az Ibrahim utcai ciszterci rendház azonnali kiürítése is. Rozgonyi Gyurka hívott néhányunkat segíteni. Neki az osztályfőnöke, Schilling Rogér tanár úr révén volt közvetlen kapcsolata. Ezúttal nem bútorok képezték a feladatunkat, hanem irathalmok megsemmisítése.

Az őszi napfényben, hullott avarban napestig raktuk a máglyát. Néhány relikviát a kiskamasz érdeklődésével megőriztem magamnak, és ezek kivételesen a hányattatások alatt is megmaradtak. A leltár 50 év után:

Elsőmisés emlékképek:

Brisits FrigyesPécs1913
Hagyó-Kovács GyulaSajóvárvány1913
Gálos BernátFelsőcsatár1913
Nemes TivadarZirc1921
Gombás MiksaZirc1921
Horváth KonstantinZirc1919
odly SebőSzombathely1912
Mohay ÁdámTolna1920
Evetovics KúnóZirc1922
Körmendy LászlóSzombathely1918
Nagy GyörgyPaks1921
Szász AlfrédKullov1911

még 4 db továbbá Schilling Táborszórási Könyv bejegyzésű (Sztrilich-Koszterszitz, 1929.) és Schilling Rogér naplójával: Jamboree zsebkönyv 1929. (Ez később még szerephez jutott.)

A szentimrevárosi mozgalom közben még tovább terebélyesedett. Sándor bátyám (Sasu) 25-ös cserkész társai közül egyre többen csoportosultak Barlay Szabolcs vonzókörébe. Sólyom Pisti, Rajk Andris, Lengyel Zoli, Gaál Miki, Kolossváry Pista, Kausay Tibi, Náda Béla, Bencze Bandi, és a köztünk lévő két évjáratból még sokan, de az évek már összemosták az eredetileg is korlátozott emlékeket. A többé-kevésbé résztvevők egyidejű csúcslétszámát mintegy félezerre becsülöm (az érintettek számát összesen 2000-re becsülök). A dolog természetéből következik a számszerűségben a nagyfokú bizonytalanság. A saját osztálytársaim közül mai emlékezetem szerint Balás Karcsi, Benedicty Ernő, Berkes Balázs, Bíró Andris, Geszler Jóska, György Tamás, Nagy Zsudi, Papanek Gábor (Jagó), Pesti Andris, Simkovics Lajos, Szapáry Gyurka, Veress Gabi nevét tudom résztvevőként elsorolni.

Ezt még színesítette néhány indián romantikával fedezett vallásos csoportosulás.

* * *

1952 nyarán osztálytársaim hívtak, hogy tartsak velük kerékpáros túrájukon. Vezetőjük a nálunk három évvel idősebb Forintos Gyuri volt. Mi akkor végeztük el az általános iskolát. Simkovics Lajos, Balás Karcsi (unokatestvérek) és Geszler Jóska, meg Bíró Andris (ővelük már a cisztercieknél is együtt jártam) tették teljessé a hat fős csapatot amelyik a Rókus kápolnából elindult Gyöngyös felé. Mátrát, Bükköt bejártuk, a bringát sokat toltuk. Sebváltó még nem volt! Lillafürednél fordítottuk hazafelé a kormányt a próbára tévő hat nap után. Hálával gondolok nagyot vállaló vezetőnkre. A kamaszok összezsizsolódása végül is a barátságot erősítette, amely nem ért véget, bár öt év múltán már ők négyen szétszóródtak a világban, csak én őrzök azóta is Budapesten egy ágcsonkot, rárótt betűkkel: MÁTRA-BÜKK 1952. Az élők még néha nálam remélnék hírt kapni-adni egymásról és a régiokról.



3. VIT

Az 1950. év őszén Rozgonyi Gyurka szólított, hogy Vojnits Palival kettőnket (örs)vezetői tanfolyamra jelölt. Meglepett. A különböző csoportokból kiválasztottak névsora a következőkből állt: Bükki Kálmán, Ecsődi András, Kelényi Tibi (kimaradt), Nobilis Gyurka, Roskoványi Iván, Szeli Géza, Visontai Péter, Vajna Csaba (kimaradt), Vojnits Pál és a két fiatalabb: Hamerli Gyurka (Sapi) és Dékány Csaba. (Kit hagytam ki?).

Magunkat a hagyományos Vezetői Tanfolyamból levezetve akkoriban gyakorta elhangzó vit-nek neveztük. A vit mögött Barlay Szabolcs (O. Cist.) állt, aki azidőben tízezreket mozdíító hatásos szónok volt. Én is feltétlen híve voltam. A titkolatlan katolikus elitképzés gerince heti előadásokra épült, jól felkészült vita-vezető előadókkal. A szervezés kulcsembere Nobilis Gábor volt. Az alkalmanként vissza-visszatérő előadók: Gärtner Laci (Pufi), a 433-as Szent Bernátok vezető egyénisége, Pétery Pesta, a 25-ös Szent Róbert raj parancsnoka, Nemes Zoltán a 433-as csapat parancsnoka, Visontai József (Buckó), Ábrahám Laja stb., mind Szent Imrész cserkészek, ciszterci diákok voltak, valamint Havass Lucián atya (Géza bácsi). A témakörök középfokú vallástani, erkölcsstani, világnézeti, bölcséleti, logikai, apologetikai témákat öleltek fel keresztény szemléletből. A változó lakásokra hetente pontosan érkeztünk, imával kezdtünk. Az összejövetelek végén mindig szerteágazó "intelligencia kérdések"-re válaszoltunk. A képzés kiterjedt a jellemnevelés és a táborozás-túra vezetés témakörére is. A záróima és a közös kézfogás után egyenként távoztunk. Kirándulásaink meglehetősen nagy távolságokat jártunk be a Pilisben, igen fegyelmezett vezetésben.

Ajánlott könyvek listáját is kaptunk, amit lelkiismeretesen igyekeztem kölcsönkapni, elolvasni. Ez vezetett ismerkedésemhez Cronin, Manzoni, Eric Knight, Margaret Mitchel, Tóth Tihamér, Kodolányi, (de Dale Carnegie is!) stb. műveivel. A tanévvel párhuzamosan futó képzésünk záróvizsgájának gyakorlati része túraterv készítése volt. Tervemre a Lajától kapott kritikát örökre megfogadtam. A kimerítő elméleti vizsga eredménye kiértékeletlen maradt a körülmények miatt.

Talán ez év decemberében (vagy 1951-ben?) nagy létszámú találkozómk volt Anna-völgyben (Szentendre-Dömörkapi, Seidl-major), ahol Barlay Szabolcs az apostoli küldetéséről tartott buzdító beszédet a vezetők részére, amit a rossz idő miatt az ebédlőbe zsúfolódottan hallgattunk meg. A kétszer nyolc kilométeres felvonulásunk akkor imponált, de aggályosnak is tűnt a számomra. Egy bakancsszeg emlékeztetéssé tette a gyaloglást — az autón érkezett Szabolcs atya felkínálta, hogy hazavisz, de kitértem előle.

Egy nagykevélyi kirándulásunk alkalmával az Ezüst-hegyen hasonszőrű csapat jött szembe. Az idősebb fiúk felismerték egymást, de a mélyreható társalgást óvatosan elkerültük. Javasolták, hogy játsszunk egy kettes-huszonötös méta meccset, amiben aztán becsületesen meg is vertek minket. (A piaristáké volt a 2 sz. cserkészcsapat). Ez 1951-ben történhetett.

A vit elvégezve a fiúk – más vezető melletti rövid tanonckodás után (Pali az egyik Éry fiúnál, én Tóth Imruska mellett) sorban kis csoportokat kaptak, és a tanult módon, de saját egyéniségük szerint vezették őket. Összejöveteleinken beszámoltak tapasztalataikról, nehézségeikről. Az új vezetők többsége akkor kezdte az első gimnáziumot. Rám mint legfiatalabbra 1951 októberében került sor: A mi összefogásunkat, továbbképzésünket Gärtner Pufi vezette, akkoriban Szabadegyházáról. Néhány téma előtűnik az emlékezés homályából:

Gnoszticizmus, arianizmus, nesztorianizmus,
a Szentlélek, és a Szentháromság tana,
a niceai, efezusi, calcedoni zsinatok,
aszketika, misztika,
kapitalizmus, imperializmus, szocializmus,
nacionalizmus, sovinizmus, patriotizmus,
Rerum Novarum és a Quadragesimo Anno
Corpus Christi Mysticum,

— a teljesség igénye nélkül a több évi témából.

Emlékezetes Alszászy Karcsi szuggesztív fejtegetése a hitről: „A hit: ugrás a sötétbe! ? Ugrok!” Ide sorolhatnám végeláthatatlan serdült-filozofikus vitáink közt annak eldöntését, hogy például cél-e egy közbenső cél? De szó esett köztünk Charles Peguyról és Teilhard de Chardenről is. A megismerés apriori és aposteriori voltáról.

Szép nyári délutánokon a találkozóinkat a hűvösvölgyi Nagyhídtól nem messze az erdős ligetben tartottuk meg. Itt hangzott el egy alkalommal Pufi hatásos és emelkedett fogalmazásában az a társadalomkritikai kelet-nyugati világkörkép, amely megdöbbentően hatott világlátásomra: „Miért hogy a nemzetek háborognak? Hívságokon a népek miért hogy agyarognak” – kezdődött a hosszú szentencia, a Primában is énekelt 2. zsoltár soraival. (Nem ismertem rá azonnal.) Egy rögzült kitétel a helyzetképből: "Bécsben dőzsöl az arisztokrácia..."

És e helyen jelentette be búskomoran, hogy el kell válnunk, mert be kell vonulnia katonának. Kedves hagyományává vált a vitnek a záróima utáni közös kézfogás az ujjhegyek együttes érintésével. Vezetésünket Pétery Pesta vette át, aki akkoriban Dunapentelét építette. Pesta is a hagyományok szerint vezetett minket, de néhány igen szép közös túra is színesíti az emlékeket. Az egyikről utólag írta meg, hogy 44 kismacska (km) volt.

Egy napon Nobilis Gábor visszafogott hangon jelentette be, hogy a követendő stílus miatt a főnökök közt szakításra került a sor, útjaink szétválnak. Aki akarja, csatlakozhat Barlayékhoz... Nekem napokig tartó lelkiismereti válságot okozott a kérdés. A régiekkel való együttmaradásnál döntöttem. A mozgalom Barlay ágáról a későbbiekben már csak bizonytalan, véletlen értesüléseim akadtak. Nekik is lett saját külön történetük...

Akkoriban olvastam A pszichológia és logika elemeit (Kornis), az Indi-viduál pszichológiát (Máday), a Tömegek lázadását (Ortega) és hasonlókat, és olvasmányaimra Gábor mutatott érdeklődést. Vezetőink a társasági életbe való méltó bevezetésünkről is gondoskodtak. Rendszeres "ötórai teákat" szerveztek Kánya Zsuzsa lánycsoportjával, az alapvető tánclépések és illő társalgási mód elsajátítására. Lengyel Éva, Szabó Kinga,

Vági Zsuzsa, Ferdinándy Zsobi voltak az induló magjai a társaságnak, amely aztán minden további bábáskodás nélkül virulni kezdett hosszú időre.

Egy 1953-as jelzésű vidám képem egyik VITes kirándulásunkat örökíti meg: Strohoffer Zoli, Nobilis Gyurka, Büki Kálmán, Ecsödi Andris, Szeli Géza jelenete a fák között. Barátságaink a mindennapi életben is megmutatkoztak. Géza az operákat kedvelte meg velem, Sapival hangversenybérletünk volt. A legtöbb kapocs talán mégis Nobilis Gyurkával kötött össze. Egy húsvéti Pilis-börzsönyi túránkon a Malom-völgyben haladtunk szemben a már lenyugodott nappal. A Három a kislány dallamait énekeltek végig, miközben a megduzzadt patak kanyarulatait követtük. Az egyik harántolásnál Gyurka visszaesett az árokba és vállig merült a vízbe. Sapi a partra húzta, kihámozta, dörzsölte. Tüzet raktam, teát főztem diólevélből, s a ruhámba csavartam. Hajnalig kétoldalról melengettük a réten.

Egy 1952. jelzésű képen Nobilis Gábor magyaráz öccsének a havas fenyők közt. A Kecsehegyen készült, meghitt beszélgetés emléke fűződik hozzá, amit akkor folytattunk hármasban. Ezidőtájt történt egy közös este alkalmából, hogy valamely mélyreható elmélkedését valaki Sík Sándor költeményével fejezte be. A záró gondolatok megragadtak bennem, és évtizedekig magam is felidéztem őket. Így néhány év múlva részt vettem Rozgonyi Gyurka nagyobb fiúknak szánt erdei karácsonyán, ahol nekem jutott az időszervi gondolatok elmondása. Odaillőnek éreztem, ezért végeztem én is idéztem a sorokat (most is megteszem):

Az acélember

(Ének a sürgönypóznáról, a Magányos virrasztó c. kötetből)

Áll, egyenesen, egymagán
Az acélember a hegy homlokán.
Széttárva karcsú, hosszú karjai,
A kábelek kígyóit tartani.
Nem görnyedez és nem erőlködik
Áll és feszül és hordja terheit.
De hűvös feje túl a drótokon
Hosszan elnéz a nyúlós utakon.
Lát, embereket és országokat,
Bolond és keserű látásokat:
Az éhes ember néma ráncait,
Dokkok penészes árusáncait,
Országhatárok inga-táncait,
És hall, hazug és gyilkos hangokat:
Borhősöket, barátokat, bankokat,
És népgyűléseket és tankokat.
Az eszme önmagára-lázadását,
A forradalmak bárgyú körfutását,
Az örülések örök ájulását

A földgömb reng és ég a szemhatár:
 Az acélember néz és konstatál
 Áll és szóvalán ég felé feszül:
 Hordja a kábelt rendületlenül.
 S ha olykor egy-egy holdas éjszakán
 Ráül terhével a szörnyű magány,
 S a látomások emlékeitől
 Dereka már-már megroppanni dől:
 Ilyenkor elég egy szempillantás:
 A szomszéd hegyen másik óriás,
 A harmadik ormon a harmadik
 Hordozza látomása titkait.
 Egy pillanat, egy közös rezzenés:
 A három acélember összenéz.
 Testvér - mondja az acélpillanat -
 Tudom: gyengének lenni nem szabad.
 Tudom, a mi törvényünk állani:
 Mi vagyunk a Vezeték várai.
 Nem tudjuk honnan, nem tudjuk kinek,
 De rajtunk megyen át az Üzenet.
 Az ismeretlen Igét hordja vállunk.
 Bennünket ideállítottak. Állunk.

(Sík Sándor)

– "Állunk!" – vette át a szót Gyurka, és ehhez kapcsolva mondta el ünnepi gondolatait...
 A teljes költeményhez csak később jutottam hozzá, és később vettem észre, hogy összecseng
 Brisits igazgató úr utolsó évszázó beszédével.

A Lajos-forrásnál készült 1954-ben az a fényképem, amelyiken a három Nobilis fiú látható,
 az egyik Éry fiú és Gáldi Kuksi. Pesta után Strohhoffer Zoli vette át vezetésünket. Ő barátja
 és évfolyamtársa volt testvéremnek a Szent Imrében, és jószívűségéért, segítőkészségéért
 sokra becsültem. A mindennapi életünk ezekben az években több ágon összefonódott. Sportegyesületben
 egy csapatban versenyeztünk, túráztunk, barlangásztunk, kerékpároztunk. Könyveket cseréltünk,
 megbeszéltük. Nyelvórákra is jártunk együtt, de ebben is mesterem volt. Dolgoztunk együtt
 Tatán 1953 nyarán. Ő is hívott vendéglátókat. Ebből Gáldi Kuksi (Zoltán) fellépte kalandossá
 vált, mert távozáskor a Feneketlen-tónál a sötétben csavargóban da támadt ránk, s ő bátran
 szembeszállt velük adok-kapok módjára.

Talán 55-ben vagy 56-ban történhetett a Bartók Béla úton menet: a mozi előtt a népes járdán
 Zoli jött velem szemben a Körtér felől. Természetes üdvözlő mozdulatra lendültem volna,
 de a sötétben is észleltem szemének intő-riasztó rámvillanását, s ezért fegyelmeltem, merev
 arccal, köszönés nélkül elhaladtam mellette. Az esetről később sem beszéltem, sejtettem,
 hogy követték, s ő tudta ezt. Azt, hogy milyen pokoljárása volt, s miért kellett Amerikáig
 menekülnie, azt csak évtizedek múlva értettem meg...

4. EGY ÚJ CSOPORT SZERVEZŐDÉSE

Valamelyik október elejei délután (1951) találkozóra hívott Visontai Buckó. Ő négy
 évvel idősebb nálam. Kis névsor volt nála, végigjártuk a címeiket, és bemutatott a szülőknek.
 A megismert gyerekek 9-10 évesek voltak. Így találkoztam először Szotyori Imrével és
 öccsével Jancsival, Bükki Petivel, Mogyoródi Ervinnel, Venczel Tibivel, majd később Litvai
 Lacival, Jánosi Palival, Garab Emillel.

Megkezdtem az oktatásukat a heti összejöveteleken. A lakások a Villányi út és Bartók Béla
 út szögletében tömörültek. Imával kezdtünk és zártunk (...Szent Bernát Atyánk könyörögj
 érettünk!). Közte visszakérdezés, új ismeret tanítása, és játék, mese. Hasonlóan a
 cserkészeten tanultakhoz. A tanítás alapja az ún. gépelt anyag volt, amiből otthon
 felkészültünk, de sohasem mutattuk meg. Kirándulások és közös kis ünnepek (Mikulás)
 tarkították az életünket. Ilyenkor összevontuk csoportjainkat Vojnits Palival,
 Nobilis Gyurkával. Alig voltam tizenéves, amikor már három-négy napos mozgótáborba
 vittem őket a Pilisben! Ennek egyik nélkülözhetetlen tárgyi alapja volt a 25-ösök
 megmentett rover sátra. Terepismeretem, céltudatom megfelelő volt, de váratlan
 helyzetben ma már nem tudom, hogyan álltam volna meg a helyemet. A Gondviselés
 nem tett erőmet meghaladó próbára. Elismerésem a szülőké, akikben sikerült
 elegendő bizalmat keltenem a fiúk elengedéshez. Évente záróvizsgát is tartottam,
 erre Gábort elhívtam.

A többi vites vezető is egyéniségének megfelelően végezte feladatát, bár észrevettem,
 hogy volt kevésbé eredményes, és volt, aki kitért. A részletekről nem érdeklődtem,
 de becsültem azt, aki folytatta, és odafigyeltem a többiek tapasztalatára. Egy 53-as vagy
 54-es képen a Gyopár-forrásnál az én csoportom látszik: Tibi-Pali-Emil, együtt Ecsődi
 András csoportjával: Nagy Levente és még ketten. Ezek a kirándulások mindig szellemi
 tartalmat is hordoztak, ami persze a képeken ritkán látszik. Abban az időben nehezen
 ismertem ki magam volt igazgatóm, Horváth Richárd és az ún. békepapok tevékenysége
 körül. Érvényesen szolgáltatják-e a szentségeket? A fiúk szüleinek is zavartan
 válaszoltam, és a Szent Imre templomot inkább elkerültem.

Két év után bennem is kérdések merültek fel, úgy gondoltam, hogy eredményesebb
 lehetnék hozzám közelebb álló nagyobb fiúkkal. Gábor megértéssel fogadta szavaimat,
 gondoskodott a fiatalabb tagokról, és segített kicsit idősebbekből álló csoport
 kialakításában. Ma már annyi év után nem értek egyet akkori indokaimmal, lehet,
 hogy nem elegendő okból törést okoztam a kisebbeknek.

Csatlakozott hozzánk Tibi egyidős unokatestvére, Dalmay Miki. Nobilis Gyurka a
 csoportjából átvételre ajánlotta Réthelyi Lacit, akinek édesapja a testvérel ismert
 jeles 25-ös cserkész volt. Strohhoffer Zoli máriafürdői társaságából hozta közénk
 Bárdos Imrét (akkor: Szúnyog), mint a tiszteletben álló karnagy legkisebb fiát. Az új
 fiúk szülei

tehát kevés szóból is értették célkitűzéseinket, sőt gyakorlati tanácsot is kaptam tőlük. Kudarcaim közé sorolhatom, hogy ebben az időszakban nem tudtam megtartani néhány derék fiút: B. Peti, L. Laci és J. Pali kimaradtak.

Az 1954-es évben tehát véglegessé vált a törzsnévsor. Ekkor én tizenhat éves voltam, és tizennégy évesek a fiúk, csatlakozási sorrendben: Venczel Tibi, Garab Emil, Dalmay Miki, Réthelyi Laci, és Bárdos Imre. A hétköznapi feladatainkon kívül egy-egy kirándulásunkra magunkkal vittük Emil testvérét Öcsit, és Laci öccsét Csulit is.

Tibi a csupaszív, meggondolt fiú. Emil az, akit társamul választottam volna egy hajótörött tutajra. Miki mindent elviselő ragaszkodó társ hosszú túráinkon. Laci kisportolt, lelkesedő, derűs egyéniség. Imre megbízható szívós alkat a pótolhatatlan humorával. Mindannyian tehetségesek, bíznak bennem, és ezért nagyon kellet igyekezniem, hogy vezetőjüknek lássanak. A vezetés elsősorban példa, idézte néha Nobilis Gábor. Lassan felderengtem bennem, hogy a fiúk elitképzésre is alkalmasak. Ennek érdekében megtettem, ami tőlem telt. Az eredmény talán az utolsó fejezetből kiolvasható.

Hozzám került a Sziklatábor című (Arató Lászlótól származó) részletesen kidolgozott leírás: – A pécsieknél jól bevált, próbáld ki te is – megjegyzéssel. A lényegre kell koncentrálnom, véltem mérlegelés után, és félretettem. Most előkerült az 50 éve gépelt példány. Törekedtem mindazt megtanítani, amit korábban magam megtanultam. Kezükbe adtam akkor még kölcsön megszerezhető katolikus könyveket. Körbejárt a Lurkó-Fulgur-Iluska is. Az alapvető hittanon felül megszereztem, és sokáig alapoztam a Madarász-Uhlyárik Apologetikájára. A nagyok között korábban lefolyt vitáinkat három év múlva napirendre vettem. Így keltett érdeklődést a Galilei kérdés ("hát azt nem titkolja az Egyház?"), a teremtéstörténet értelmezése, a csodákról szóló tanítás megvitatása. A "szalonkereszténységéről" alkotott vélemény igen kényes kérdéssé vált, hiszen a családok többé-kevésbé érintettek voltak. A nemi felvilágosítás katolikus bevezetésére Havass Géza bácsit kértem meg. Személyisége igen jó hatást keltett a fiúkban.

A Rozgonyi Gyurkánál szerzett élményeimet igyekeztem magam is megismételni, mert ő a részletekben is mintám volt.

Adódott olyan feladat is, amelyhez alkalmatlannak tartottam magamat. Nobilis Gábor legyőzte gátlásomat: Fogd föl parancsnak, és teljesítsd – az eredményt pedig bízd Istenre! Ez felbátorított. Azzal tisztában voltam, hogy nem sóltan hittani ismereteket akarok közölni heti két órában, hanem lehetőleg teljes életmódmintát kell nyújtanom, amit sokoldalú élményekkel és főként tartós együttlétekekkel lehet elérni. A különböző élethelyzetekben való helytállásra semmi sem alkalmasabb, mint a többnapos túra, téli-nyári táborozás. Ez hála Istennek egyéniségemnek igen megfelelt. Túráink sokasága talán megszámlálhatatlan, és kerékpáros meg sítáboraink emlékei is összerosódnak. Erről negyven év alatt sem mondtunk le, csak azóta az öreguras limuzin került előtérbe.

Összeállítottunk egy saját kis fényképalbumot is valamikor az érettségi utáni időszakban, felnőtte válásunk kezdetén, amely valakinél átvészelte a legnehezebb időket. A belső lapján még elolvasható:

Teleki: "Ahhoz, hogy egymást megszeressük, nem nagy tárgyalások, hanem emberi dolgok kellene, amelyek az embereket egymáshoz közelebb hozzák"

Mi ezt az utat járjuk, és itt most képek következnek a közösen megtett útról. Jártuk a rengeteg erdőket magányait és sohasem voltunk egyedül – mintha az Úristen járt volna velünk. Megszerettük a természet világát, mert itt mindenki megtartja a Törvényt; és megtanultuk egymást szeretni, mert a hegyek becsületre nevelnek.

Ezek csak mozaikok a felettünk eljárt évekből, de amíg emlékeink tüze nem hamvad el, addig semmit sem felejtünk! Voltak vidám és kemény perceink, mialatt emberré váltunk, de az évek távolából már minden olyan szép. Az Úton sok emberrel találkoztunk – kísérje őket Isten áldása. Mi tovább haladunk közös Utunkon, hogy krisztusibb emberré, magyarább magyarrá váljunk...

Az első képen a rover sátor előtt kövel körülrakott táborútnál ülünk. A csoport teljes: Laci-Tibi-Miki-Emil-Imre. Meleg éjszaka, rövidnadrágban nyársat tartanak a tűzbe. Tizennégy évesek lehetnek. A füst fehéren világlik a sötét erdei háttérben.

A többi képen is erdőben kirándulunk, egy-egy testvér is velünk tart. Sátorállítás, tájolás, térképkezelés is látható rajtuk, mert ezek gyakorlását fontosnak tartottam. Ezeknek a többnapos kirándulásoknak elmaradhatatlan rítusa a közös esti ima, az éjjeli őrség tűnődésre készítő magánya. A daltanításra alkalmatlan vagyok, de a társult kirándulásaink ezt egy kicsit pótolták.

A fárasztó túrákon kívül balatoni nyaralás is szerepelt programjaink közt. Bizony kemény feladat volt 14-15 éves fiúknak a 135 km lekerekezése a 7-es úton. Kétszer is táboroztunk Nobilisék szemesi kertjében. Sátorunk a diófa alatt állt, mellette tábori tűzhely. Az 1955. július 1-14. feliratú képeken: mosdás a kútnál, főzés kő-tűzhelyen, bicikliszerelés, meg öt fej együtt a lekvárfőző üstben. Ladikozás és tihanyi túra, meg csoportkép, középen Waigand József atyával mi ketten, és körülöttünk Laci, Tibi, Imre, Emil, Ervin, Miki. A hűvös időjárás alkalmat adott az akaraterő edzésére is: sorakozó a tóparton, balra-át, indulj! Ez negyven év múlva is még fölemlgetett élményünk.

Még néhány fénykép-emlék abból a korból: fölfelé a Rám szakadékban, Miki az Ördög-tornyon, Laci a Vadálló-köveken, Imre ródlival száll a hómező fölé. És ismét szemesi képek a következő nyárról. De egy fotó azonban hiányzik: amelyiken a cigarettáról való leszoktatásom terápiás részeként, összekötözött bokámnál fölraggatva himbálódzom egy faágról. Ti. én diktáltam e helyzetben a fényképezőgépen beállítandó optikai értékeket.

Kalandoz kerékpáros mozgótáborunk volt a Gerecsében, 1955 nyarán. Pusztamarótig kerekeltünk első iramunkban. Reggelre kelve a sátonál hagytuk Emilt őrnök, meghagyva, hogy rakjon tüzet, és estére főzzön vacsorát. Gyalog vágunk a Kis-Gerecsének ? akkor készült a Kamarás-könyv kismozdonyos képe, amelyen Laci, Tibi és Imre látható (Búvópatakok 107. o.). Farkaséhesen kerültünk vissza este a táborunk-

ba, ahol Emil kétségbeesett ábrázattal mutatta az eltaposott vacsoránk még meleg maradványát: erre hajtották haza a gulyát. Remek alkalom volt az önfegyelemre.

Két-három napi barangolás után bejelentettem, hogy Baby Nap lesz. Válasszanak parancsnokot 24 órára, s azzal magukra hagytam őket. Rejtekből lestem egy darabig – minden rendben, – egy kazalban aludni tértem, majd másnap némi tanulmányos megfigyelés után visszatértem a tuskóréti táborba. Büszke voltam helytállásukra. Az alsó kép a könyvben a Kistréti vadászháznál készült. Emil a kútba ejtette a csajkát, s a sátorkötéllal leeresztettük érte. Mutatja a vízmélységet Tibinek, Laci hátulról dörzsölgeti, Imre meg csodálja.

Középiskolámat a Kandóban végeztem, ahol olyan mérnök-tanárok mutattak példát, mint Brückner János, Pesthy Ernő, Thömössy Jenő és Kara-Dukics Jenő. Tálán 1955 őszén történt, hogy beállítottam Gáborhoz, és azt mondtam, hogy a barátság megtartásával ki akarok válni. Akkor azt válaszolta eltűnődve: – Tudomásul veszem, hogy a magányos farkas útját választod. Tulajdonképpen az önbizalmon kívül nem volt elegendő okom rá, de a rendszeres szervezett kapcsolat megszüntetése később igen szerencsés döntésnek bizonyult! 8.fej.? Egy kis idő múlva felismertem, hogy saját képzeletemet most már magamnak kell megoldani. Gábor idézett szavait később Kamarás a könyvében fejezetcímmel választotta, majd ez a megnevezés került a Szentbernátok új csapatzászlójának rúdjára.

Egy szilveszteri sítábort Dobogókőn rendeztem a fiúknak. A kis patinás faházban – amely most már emlékház – csak magunk laktunk, és így módunkban állt még a hagyományos formákat is betartani. A hóval nemigen volt szerencsénk. Az utolsó ebédünk készítésénél a rántottába ütött tizenötödik tojás zápnak bizonyult. Azért legyűrtük, de nem mindenki.

Egy-két alkalommal megkértem Géza bácsit (Havass Lucián) a fiúkkal való közvetlen beszélgetésre. Észrevettem ugyanis, hogy a pap mint olyan távoli, elvont fogalomvá vált a részükre az adott nagyvárosi életkörülmények hatására. Elvittem őket a Bazilikába is, Géza bácsi akkoriban került oda a Városmajorból.

A fiúknak én is szerettem volna segítséget adni a társasági élet elkezdéséhez, úgy, ahogy három évvel előbb nekünk is segítettek. Megintcsak Gábor ajánlására Farkasfalvy Marikát kerestem fel, aki a fiúkhöz alkalmas korosztályú lányokkal foglalkozott. Marika orvostanhallgató volt, György bátyja a fehérvári ciszterciekhez kötődött, és a testvéremmel évfolyamtársak voltak. A másik testvért, Miklóst, aki a ciszterci Dénes, csak később ismertem meg. Marika négy tizenéves vízivárosi kislányt hozott, és az ő imponáló stílusával bevezette a lányokat és a fiúkat a helyes viselkedés ismereteibe. (Ez a találkozás később két házassághoz vezetett: Farkasfalvy György sógorom lett, az egyik kislányt, Takács Riát pedig Tibi testvére, Laci vette feleségül).

E korszakunkról mondta később körünkben Emil, a hatvanon felüli eredményes vállalkozó: Emlékeztek, hogy Csaba az elkészült tábori kaját még három percig csak nézni engedte? Ez az önfegyelemgyakorlat segítőtül kísért tovább minden élethelyzetemben.

Az általam kijárt ViT-et megpróbáltam három év múlva a fiúknak megismételni. Az elméleti előadásokra ugyanazon előadókat igyekeztem felkérni: Gábor, Pesta, Buckó és a többiek vállalták is. Ennek ellenére az új kis csoportok elindítása nem volt tartós. A sikertelenség okát saját hibáim mellett abban látom, hogy az utánam következő generációnak már nem volt meg az az erős személyes cserkészélménye, amely belső hajtóerőt adott volna.

Visszatekintve megállapíthatom, hogy ritka fegyelmezett, egymásban bízó zárt csapatot sikerült magunkból kinevelnünk, olyant, amilyent a mai tanítók, vezetők hihetetlennek tartanának.



5. VÁLLVETVE

ROZGONYI GYURKÁVAL, KÖLLEY GYURKÁVAL PÁRHUZAMOSAN

A vit után Palival kiváltunk Rozgonyi Gyurkáék egyre bővülő csoportjából. Kapcsolatunk azonban több szálon szoros maradt. Megnyugtató volt tapasztalataira, tanácsaira hagyatkozni. Fényképek is őrzik egy-egy összevont kirándulás részvevőit. Közös kis erdei ünnepeket is tartottunk. Erősíti a fiúkat a tudat, hogy nem vagyunk egyedül.

* * *

Bátyámmal együtt tagja lettem fiatal természetjárók tájékozódási versenycsapatának, amely a következő években országos szinten jó eredményeket ért el. A csapat kiváló versenyzője volt Strohoffer Zoli is. Ebben a sportágban sokan szerepeltek olyanok, akiket cserkész hagyományok indítottak (pl. Bokody J., Thuróczy L., Fábry P. orsz. vezető tisztek). Rozgonyi Gyurka is turista szakosztályba léptette népesedő társaságának idősebbjeit. Ez szerencsés legalizáló lépés volt, hiszen őszintén lehetett csinálni, nem kellett hozzá idegen köpenybe bújni. Ezáltal nekem is lehetőségem nyílt úgy közvetlenül, mint taktikailag támogatást adni.

Hivatalosan szervezték évente több száz részvevővel a vöröskői emléktúrákat. 1954 áprilisában csapatommal odaérkeztem, amikor Gyurka népéből valaki meghozta a hírt a közeli erdőtüzről. Gyerünk! — vezényelte népének, és mi is megfordultunk a fiúkkal. Egy iramodásra már félhektárnyi bozótos erdő égett. Ők a balszárnnyat kezdték csapkodni, mi pedig a jobbat. A fiúk derekasan küzdöttek a veszedelemben végkimerülésig, amikor sikerült az erdőt megmenteni. Kormosan, pörkölt hajjal rogytunk össze. A hivatalos szervezők szájtáti tehetetlenségét bizony lesajnáltuk.

Válószerűleg ezidőben zajlott le az a halványult emlékü éjszakai akadályverseny, amit Leányfaluból kiindulva Gáborék rendeztek forgószínpad rendszerben, több csoport részére. Vattay Slifi volt az első állomás a Csaba-kútnál (öt addig nem ismertem), majd Zolihoz, Gáborhoz (s talán még Tarnay Gyuszihoz, Éry Bunkóékhoz stb.) érkezünk elméleti kérdések és gyakorlati feladatok megoldására. Ez a próbáztatás tetszést aratott csoportomnál. Egy még foszlottabb emlékképen erdei találkozás Werner Alajos atyával.

Pilisszentlászlón készült 1955 tavaszán az a fényképem, amelyen a két csoport közösen látszik. Gyurka körül Vojnits Pali, Hertelendy Miki, Dávid Laci, Kornai Tamás, és Tóth Tibi, valamint az enyéme: Venczel Tibi, Dalmay Miki, Réthelyi Laci, Garab Emil és öccse.

A Dunaharaszti földrengés 1956 januárjában döntött romba házakat. Gyurka két teherautót szerzett, és vasárnap hajnali indulással romeltakarítást hirdetett népének. Rögtön felismertem a cél jellemző erejét, és a fiúkkal mi is csatlakoztunk. Holtfáradtan érkezünk együtt az esti misére.

Ezidőtájt került sor Nobilis Gáborék első letartóztatására, amelynek körülményeiről keveset tudok... Gábor szókincse ezután népies elemekkel bővült.

A Szentbernátok régi parancsnoka, Kölley György 1954-ben szabadult a GULAG-ról, Vorkutában letöltött nyolc év után. Könyvet írt róla később Értetek és miattatok címmel. Első budapesti napjaiban lakásunkon saját terveit ismertette, és csatlakozásra hívott. Én meg feszengve hallgattam, nem éreztem illetékesnek magamat arra, hogy tájékoztassam arról, mint élünk itt. Néhány hét múlva eleget tudott, kialakította önálló csapatát, és teljesen beilleszkedett a szentimrevárosi ciszterci indíttatású mozgalmak hálózatába. Rövidesen sor került felszentelésére és első miséjére az Alsó Krisztinavárosban. Az eseményre eljött hívőknek csak kis töredéke fért el a templomban!

Emlékezetes maradt indián stílusú levele, amelyben számháborúra hívott ki minket a "Nyergek hegyére". Ezen Rozgonyi Gyurkáék is nagy létszámban részt vettek. Megfigyeltem az erdőben, hogy a hadijáték résztvevői igen sportszerűen viselkedtek, az enyéme is tudták, hogy ez fontosabb a győzelemnél.

Úgy tartottam helyesnek, akármelyik társasággal beszélünk meg programot, hogy csak a helyszínen találkozzunk adott időpontban, és az érkezést-távozást függetlenül végezzük. Ezt következetesen persze nem lehetett betartani, de helyes irányelvnek bizonyult.

Kölley Gyurka társa, segítője volt a nála valamivel idősebb dr. Paiss Andor (Egérke), régi cserkész tiszttel is. A Forradalom győztes napjaiban, és még a leveretés után is, amíg volt remény, a cserkészmozgalom helyreállítását szervezték. Egérke lakására hívtak néhány alkalommal taktikai megbeszélésre, és fegyveres kíséretemet is kérték egy-egy felsőbb szervvel folytatott tárgyalásra. A bukás után Rozgonyi Gyurka még kísérletet tett a régi Őrszem Csapatok nevének felidézésével, majd a Természetjáró Szövetség szervezetébe való betagozódással tért nyerni. Ebben segítségére volt Kádár Jenő pedagógus, Bíró Péter (később rektor), Dávid Laci (Mamut, gimnazista), meg én, az akkori országos ifjúsági verseny győztese. Ezeket a tervezeteket a Szövetség új pártirányítása 1957 elején lesöpörte.

A sportág 1957 nyarán rendezte első nemzetközi versenyét a zamárdi dombokon (Orientierungs Wettkampf 1957) amelyhez nagy létszámú rendező gárdára volt szükség. Rozgonyi Gyurka társasága ebből is kivette a részét. Mi (nyertes) csapattagok a táborban fáradtan hevertünk a verseny után, amikor hallom Gyurka hangját a tábor tűz felől, amint rákezd a külföldieknek a Cserkészindulót! Kiugrottam a sátorból, hogy én is csatlakozzam a többiekhez. Fergetesre sikerült!

A következő téli szünetben lehetett, hogy a fiúkkal felmentünk a nagyvillámi turisztaházba, ahol Rozgonyi Gyurkáékkal találkoztunk. A hó vékony és gyenge volt, nem esett, ezért két-három nap múlva hazatérésről határoztunk. Az ún. Király úton indulunk el a hátunkon a zsákkal, neki az erdőnek. Az ösvényen a hó tovább romlott, ezért lecsatoltunk. Látogassuk meg Kölley Gyurkát Dunabogdányban – javasolta Gyurka –, biztosan örülni fog! Néhány óra múlva tucatnyi fiú állt a plébánia szélesre tárt ajtajánál. Csak én hallottam, amint két kis ministránsnak a fülébe súgta:

– Szóljatok a faluban, hogy vendégeim érkeztek! Helyet foglaltunk az ebédlőasztal körül, és Gyurka szellemi táplálékkal gazdagított minket, majd sűrű sorban állítottak be a kis falusi gyermekek, kezükben egy-egy tál falusi finomsággal.

Az egyik télen Rozgonyi Gyurka a Fekete-hegyi Sasfészek kulcsosházban rendezett téli táborn, amelyre minket is meghívott. Idegen szemektől mentesen magunkban voltunk. Az önellátás, rőzsészedés, fűtés, vízbeszerzés, főzés tanulságos volt a városi gyerekeknek. Hazafelé Kesztyőcön – Gyurka előkészített meglepetéseként – a falu szélén nagy tepsi forró bukta jött velünk szembe.



6. KÜLÖN BEKEZDÉS: 1956-BAN

A ciszterci diákok részvétele a forradalomban külön téma, amely önálló történeti feldolgozást igényel. Az előkészítésből sem maradtunk ki.

Negyven évi rejtekéből elővarázsolt rövid filmtekercs sosem látott képeivel bővíttem ezt a fejezetet. Talán október 27.-én készíthettem apró géppel a fényképeket.

A Szent Imre szobor ismét jelképpé emelkedett Szentimreváros közepén, a cserkészfiú is virágot tart. A nemzeti és vallási érzület összefonódott.

A harcok csillapodása után a József körúton a megszágyenült hadsereg páncélroncsa viseli a lakonikus üzenetet:

РУССКИ ДОМОИ! – RUSZKI HAZA!

Az itt vívott csatában 25.-én súlyosan megsebesült Forintos Gyuri, akiről korábban szoltam.

Prédát aprítanak a Kertész utcában, ez a zsarnok bronzszobrának megérdemelt sorsa.

A Forradalom negyedik emlékképe az a 49-es motorkocsi, amelyik 23.-án reggel egy tank negatív formáját vette fel. Ugyanis egy ciszterdiák és társa rakétafegyverként alkalmazta, a Múzeum körúton tombolva lövöldöző Joszif-Sztalin harckocsik egyikének kilövéséhez. Lehet, hogy ez volt a Vörös Hadsereg első páncélos harckocsi vesztesége. A megbénult szörnyet a társai másnapra elvontatták.

Két emlékfoslányom a fiúkkal:

Október 25-26-án kialvatlanul mentőautóztam, főként a Péterfi és a Sportkórház között szállítottuk a sebesülteket. Laci mellettem áll fáradtan, némán, szintén csuromvéres, valaha fehér köpenyben. Laci még Rajk András szervező szerepét teszi hozzá a képhez.

November 5. vagy 6.: Imrével megyünk Budáról a Petőfi hídra. A déli oldalon a felsőrakparti út felett a korlátpálcák közt gépfegyver csöve van kidugva. Kezelőjével szót váltunk, amikor a vasúti híd felől páncélos oszlop hatol előre, s felénk tart. Megdőbbenten állunk, amikor a kezelő megragadja Imre viharkabátjának szárnyát és azzal próbálja takarni a tankok felől a gépfegyvert. Az élen haladó tankot figyelem, mert ha az az íves feljáróra fordul, akkor a hídon nincs menekvésünk sehova sem. A fejemet hátrahúzával látom, hogy Imre fedetlen térdei remegnek előttem, de ő rendületlenül áll a helyén. Ez a valódi bátorság erőt ad nekem is, miközben a harckocsioszlop alattunk elcsörömpöl a Szabadság híd irányába.

Tibi és Emil a szétosztásra tőlem kapott Keresztény Front röpcédula kötegekre emlékszik. A mi kis névsorunk a forradalom leverése után is változatlan maradt.

Elmentek: Balás Karcsi, Simkovics Lajos, Geszler Jóska, Pesti Andris, Visontai Péter, Roskoványi Iván, Sándorffy Gyurka, Bíró Andris, Szapáry Gyurka . . .

7. TÖVÁBB 1956 UTÁN

A fiúk közül ipari pályára mentek ketten: Emil családi hagyomány szerint vendéglátós lett, Miki félárvaként a Ganzban tanult szakmát. A többiek a műegyetemre jöttek, Imre és Tibi a gépész karra, Laci pedig utánam a mérnökre. Visontai Buckó az egyetemen is tanítónk, gyakorlatvezetőnk volt évekig.

Öccsökből és osztálytársaikból elindítottam egy másik kis közösséget is. Kedves, érdeklődő fiúk voltak. Egy év után beláttam, hogy meghaladja lehetőségemet, és megfelelő vezetőt találtam részükre. Ez ügyben segítségemre volt az akkor végzős piarista Némethy Ferenc, akinek szobatársa Jelenits István volt. Az ő változatos sorsukat figyelemmel kísérhettem: ki fiatalon a művészet-irányító apparátusban csinált karriert, ki pedig vidéki MDF-es képviselőként jutott az 1990-es parlamentbe.

Géza bácsi visszakерült Szegedre, és én Lénárd Ödön atyát kezdtem látogatni József körúti albérletében. Ő a börtönök után munkásként dolgozott. Keresztényszociológiai témáról gyakran beszélgettünk, és néha idézte Kalazanci Szent Józsefet. Ha valamelyik fiú fogas kérdés elé került, elvittem hozzá. Eltávozásaimkor egyeztettük, hogy a következő hónapban mikor kereshetem fel, és ilyenkor mindig pontos voltam. Ezért lepott meg egy őszi estén (talán 1959-ben?), hogy a ház kapuja előtt furcsa érzés fogott el, hogy ne lépjek be. Átmentem a körút túloldalára és igen szégyelltem magamat a fegyelmetlenségemért – majd felszálltam a 6-os villamosra.

– Hát te honnan tudtad? – fogadott, amikor újra felkerestem. Kiderült, hogy a belügyi nyomozók házkutatás után kelepccét állítottak fel nála, lesve a látogatókra, hogy feldeírítsék a kapcsolatait. Ő pedig aggódva nézte közelgő érkezésem idejét, és hálát adott Istennek, hogy váratlanul elmaradtam. Ez az eset a későbbiekben szerencsésen javamra vált, mert később a nyomozás szálai nem kötöttek össze minket. 8. fej. Lénárd Dönci bácsi sok évi börtön után ma a kismarosi ciszterci nővérek lelki vezetője.

A Fórumnak nevezett baráti társaság jórészt gyerekkori barátaimból, egyetemi társaimból alakult Rozgonyi Gyurka szervező szerepével. Becsületes, kiváló képességű, többre hivatott emberek voltak, de a küldetésstudat vállalását teljességgel elutasították. Ezt én zokon vettem. Engem a vállalt vezetői felelősségem a saját fiataljaimhoz kötött, amiből ők csak keveset sejtettek. Csatlakozás bennem fel sem merült, mert hétköznapjaimat fontosabbnak vélt dolgok teljesen kitöltötték, viszont vizsgaszünet végén, farsangi vasárnapokon örömmel fogadtam megtisztelő meghívásukat társaságukba. Ebben meg nem kerülhető szerep jutott a körülöttük kialakult imponáló leánytársaságnak is ("Galeri").

8. 1961

Az 1961. február 6-án hajnalban történt házkutatásokat, letartóztatásokat már többen leírták. Nem említette viszont senki azt a bátor szívű kislányt, Csonka Líviát, aki figyelmeztette a még veszélyeztetetteket.

Számomra ez a mérnöki diplomatervem készítésének és már csak néhány kollokvium abszolválásának időszaka volt. Mindenesetre igyekeztem sietni egyetemi feladataim teljesítésével, hogy növeljem esélyeimet az elvégzésre.

Néhány hét múlva egy mértéktartó hang invitált telefonon tanúkenti kihallgatásra a Gyorskocsi utcába. Ez ismétlődött egyre sűrűbben márciusban, áprilisban, májusban – később pedig már vittek! A közbeni időszakokban dolgoztam a tervemen, és tanultam a vizsgákra, végszigorlatra. A fokozott feszültség miatt az emlékképek elhomályosultak, összemosódtak. Arra felfigyeltem, hogy a megnevezésem eleinte tanú, majd gyanúsított, idővel terhelt lett.

Az első perctől tisztában voltam azzal, hogy közvetlen kapcsolataim nem maradnak titokban. Arra figyeltem mindenekelőtt, hogy ismertté váltak-e őelőttük olyan mozzanatok, amelyekre nem lehetett rákérdeznük, mert csak valakivel kettőnk között zajlott. – Hát igen, ismertté váltak! Azok után már az egyes veszélyesnek vélt mozzanatokra koncentráltam, és reméltem, hogy nem kerülnek terítékre. Kevésbé nyugtatott meg, hogy egyelőre azért még maradtak háttérben is ilyenek. Másik fontos kérdés volt számomra, hogy előkerülnek-e kevésbé közvetlen kapcsolataim például piaristákkal – Lénárd Ödön atyával, Némethy Ferencsel – vagy másokkal, mert ez esetben egy szerteágazó szervezet központi figurájává varázsolhatnak. Leginkább azonban arra figyeltem, hogy az 1956-os múltamra, szereplésemre kiterjed-e a nyomozásuk, szembesítenek-e ilyen dokumentummal, terhelő vallomással. Úgy gondolkodtam, hogy amíg csak ennyiről van szó, amennyit addig a fejemre olvastak, addig csak letölthető ítélet fenyeget, amit harmadolhatnak, és akár el is engedhetnek, és minden erőmet összeszedtem, hogy arcom megőrzésével mindezt elkerülhessem. Ez a tudat egy kis belső fölényt is nyújtott.

Egy-egy kihallgatásra kísérés előtt az zsongott a fejemben, hogy ne aggódjatok előre, hogy mit mondjatok, mert megadatik nektek abban az órában. Ez az evangéliumi biztatás bizony nem olyan látványosan működik, mint ahogyan az a legendákban áll...

A püspöki kar márciusban közzétett elítélő körlevele hatásos lélektani fegyvert adott a kihallgatók kezébe. Erről az oldalról sem segítségre, sem háttámadásra nem számítottam. A külvilág figyelmét akkoriban Gagarin (Iljusin?) űrrepülése kötötte le.

Egy júniusi napon történt, hogy a reggel óta tartó vallatás közben a kihallgató tiszt váratlanul felállt, és a hátsó ajtón kiment az irodából. A széken ülve arra gondoltam, hogy talán étkezni ment, és akkor ez az az alkalom, hogy megtudjam végre én is, hogy mit tudnak rólam, és mit akarnak velem tenni. Az íróasztalhoz osontam és sorban átlapoztam az

egymás alatt fekvő iratsomókat. Tucatnyi irat, mind velem kapcsolatos, de a többségét már ismertem. Igen nagy megkönnyebbüléssel tapasztaltam, hogy 56-os vonatkozású irat nem lappang közöttük. Megismételhetetlen az a teljesítmény, amivel emlékezetem pontosan rögzítette akkor a szememmel átfutott szöveget, és az ismeretlen jelentésű számjegyeket. Már ártatlan helyzetben voltam, amikor egy idősebb tiszt lendült be: – Még itt van? – vetette felém – Akkor kiléptél a fók – és az őrséggel kivezetetett a Gyorskocsi utcai bejárón. A váratlan fordulat után felugrottam egy ellenkező irányú 9-es villamosra, majd hasonlóan másokra egy telefonfülkéig. Helyesnek véltem jogász barátomnak, Kolossváry Pistának elmondani a történeteket. Az csak ügyiratszám, az meg iktatószám – felelte csilapítóan, de csak addig, amíg ki nem ejtettem a "béháőgyperkettőt". Akkor te tévedésből vagy szabaddalbon, ezért ne menj haza, hanem apósom lakására – de ki ne ejtsd a címét! Jeziersky doktor neves belvárosi ügyvéd volt, aki fogadóóráját megszakítva hazasietett, hogy engem felkészítsen. Köszönet érte!

Még majdnem 48 órára maradt. Ezalatt megnéztem az egyetemen, hogy a végsgigorlatra ketten vagyunk Szentkúti Palival utolsóként kitűzve. Másnap délelőtt házasságot kötöttem Rác Annával a rákospalotai anyakönyvvezetőnél (a nyomozásban nem érintett tanúk: György Tomi és Hergár Győző voltak), majd este az érettségi találkozónkon a Körtéren lakó kiváló tanárom hozzám fordult: Te Csaba, tudod, hogy nagy letartóztatások vannak a kerületben? Éjjel után hazakísértem Palotára Dékányné Rác Annát, és Palotáról vitt el kora hajnalban a sűrű Pobjeda. Tudták már, hogy ott találják! (= ún. 3a rendszabály alkalmazása)

A történet Edmond Dantesére emlékeztet, de Dumas nem írt a bűnügyi nyilvántartásba vételről: ahogyan elkészül a három számozott fénykép, ahogyan leveszik az ujjlenyomatokat, ahogyan levetkőztetnek, kezelnek, az mind szándékos megszegényítés, és része a lélek megtörésének.

Napokig álltam hátratett kézzel fehérre meszelt falhoz fordítva. 1073-as voltam a 601-esből. Latin, francia és német nyelvű karcolt üzeneteket tudtam kibetűzni a meszelés alatt. Szégyelltem, hogy csak a németből értettem meg részleteket. Dédapámnak a kufsteini évekért márványtáblája van, és Jókai hőse operákat dúdolt fogságában. Én verseket is mondtam, és ezek nekem is elég segítőerőt adtak.

Kihallgatások követték egymást. Az irodák és a cellák között áttekinthetetlen folyosók, fordulók, lépcsők, és köztük rácsos ajtók. Hozzák-viszik a letartóztatottakat, minden forduló előtt jellegzetes füttyjelet hallatva. A fütty kódolt üzenet is, hogy melyik rabkísérő dolga foglyát a falhoz fordítani: a rabok nem ismerhetik fel egymást.

A Történeti Hivataltól 1998-ban sikerült megkapnom 48 iratoldal anonimizáltan hitelesített másolatát. Ezeket beszkeneltem, rtf fájlban feldolgoztam, hogy szövegdokumentumként sűrítve ide sorolhassam őket. Az indigós másolatokat a Recognita program nehezen értelmezte, és a bumfordi megfogalmazásokon sem módosítottam. Az anonimizáló törlések nyomát * jelzi.

A dossziékból teljesen hiányoznak a június 21. előtti kihallgatások jegyzőkönyvei, bár hivatkozás is akad rájuk. Ami nem szolgálta érdekeiket, azt nem dokumentálták, eltünteték vagy kihagyták a jegyzőkönyvezésből. Szervezkedő ellenforradalmár barátaim neveinek elsorolására szólítottak, amire "Csak nem képzeli, hogy ilyen beállításban elmondom a barátaimat?" – válaszoltam, s ijedten vártam a verést. Nem tudtam, hogy akkor már több mint egy éve utasítást kaptak, hogy verést ne alkalmazzanak. Nem látom annak nyomát sem, amikor hibásan felidézett neveket olvastak rám, s ezzel megkönnyítették az ismeretség letagadását.

A zárkában égő villanykörtét nem véltem a testi gyötrés részének, hanem felügyeleti módnak. A reggeli pótkávét csemegeként fogadtam, de a káposztához, lencséhez rakott mocsingot csak egyben bírtam lenyelni. A folyosói tisztálkodó és mellékhelyiségek ismételt felsikáltatása bizonyára célzatosan történt, de előre eldöntöttem, hogy ilyen jellegű megaláztatásokat derűsen fogok fogadni.

Volt-e beépített emberük, akadt-e, akinek túlságosan megeredt a nyelve? A kérdést nem akarom megkerülni, a válasz: igen, volt, akadt! A perek után ki-szivárgott gyanú egy megszarolt margitos - lány és a valószínűleg szt. tisztként felfuttatott építész felé mutat. Ezzel a véleményemmel később két helyen írásban is találkoztam. Az általam ismert körülmények nem cáfolják a vádat. Az egyiküknek már nem kell emberek előtt elszámolnia.



97

BELGYMINISZTERIUM SZIGORUAN TITKOS!

J E G Y Z K N Y V

12. kihallgatásról
Budapest, 1961. március. 28.

Kérdés: Korábban vallomást tett az én vezetése alatt működő illegális fiú és leány mozgalom csoportvezetőiről. Most tegyen vallomást a csoporttagokról!

Felelet: Erről nem teszek vallomást.

Kérdés: Miért nem akar én a csoporttagokról vallomást tenni?

Felelet: Azért mert ez számomra lelkiismereti kérdés.

Kérdés: Kérem, hogy a nyomozhatóság tanyákkal foglalkozik, nem pedig az én által többször hangoztatott lelkiismereti kérdésekkel. A csoporttagok megnevezése tanyakérdés és nem lelkiismereti kérdés.

Kérdés: Tegyen vallomást a vezetése alatt működő illegális fiú és leány mozgalom csoportvezetőiről és csoporttagjairól!

Felelet: Erről nem teszek vallomást.

100

- 4 -

Az illegális fiú vonalhoz adataink szerint a következő személyek tartoztak, mint csoporttagok:.....,
[kb. 11 tanyát].....,
....., Dékány Csaba,..... [2 tanyát]

Tegyen vallomást ezzel kapcsolatban!

Felelet: Ezzel kapcsolatban nem teszek vallomást.

Kérdés: Miért nem tesz én vallomást?

Felelet: Azért nem teszek vallomást, mert a csoporttagokról nem nyilatkozatok.

Kérdés: Elismeri azt, hogy a fent megnevezett személyek az én vezetése alatt működő illegális ifjúsági mozgalom fiú vonalának a csoportvezetői és csoporttagjai voltak?

Felelet: Ezt nem ismerem el; mert a csoporttagokkal kapcsolatban nem nyilatkozom.

Kérdés: A fent ismertetett személyek a fiú vonal csoporttagjai?

Felelet: Ezzel kapcsolatban nem teszek vallomást.

101

- 5 -

Kérdés: Azért nem tesz vallomást, mert a fent említett személyek az én vezetése alatt működő illegális ifjúsági mozgalom fiú vonalának a csoporttagjai voltak?

Felelet: Nem én azért nem teszek vallomást, mert ez számomra lelkiismereti kérdés.

Kérdés: Azért nem tesz a fent megnevezett személyekről mint csoporttagokról vallomást, mert ez az én számára lelkiismereti kérdés?

Felelet: Igen, ezért nem teszek vallomást.

A kihallgatást megszakítom.

A jegyzék nyv vallomásomat helyesen tartalmazza, melyet előlvasás után helyben hagylag alérok.

Felvette:..... r. fhdgy.

letartoztatott.

Köszönet: 5. péld.,
Kapjék: 1.....
2.....
3.....
4.....
5.....



99

- 3 -

Kérdés: Tegyen vallomást a vezetése alatt működő illegális ifjúsági mozgalom fiú vonalának csoporttagjairól!

Felelet: Erről nem teszek vallomást.

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR

A Történeti Hivataltól 1998. június 10.-én kaptam meg 48 oldal dokumentum másolatát. A kötetek sorrendjét megtartottam, bár a logikájuk számomra nem egyértelmű.

Büszke vagyok erre az 1961. március 28.-án keletkezett 12. kihallgatási jegyzőkönyvre, érdemes a dokumentum gyűjtemény élére helyezni. Éppen a lakonikus volta miatt kevés információt tartalmaz a letartóztatott kilitéről, de én úgy sejttem, hogy a 9. kötet Nobilis Gáborra vonatkozó iratokat tartalmazza.

Ez az irat későbbi, mint az 1. kötetből (és 15-a kötetből) származó jegyzőkönyvek.

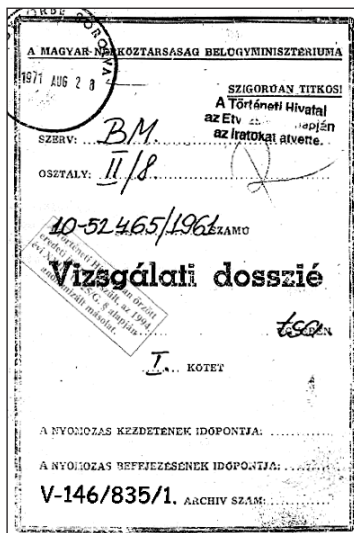
TÁJÉKOZTATÓ KOMMENTÁR

Abban az időben a belügyminiszter állambiztonsági helyettese volt a III. Főcsoportfőnök. A hozzá tartozó csoportfőnökségek: I. Hírszerzés, II. Kémelhárítás, III. Belső elhárítás, IV. Katonai elhárítás, V. Operatív csf. A gyakran hivatkozott III/III. csf. közvetlenül az MSZMP KB hatáskörébe is tartozott. Ezen belül külön osztály feladata volt az egyházi reakció elhárítása, és további alosztályokra tagolódo ifjúságvédelmi osztálya is volt. A Gyorskocsi utcában önálló osztályok végezték az állambiztonsági vizsgálatokat, kémelhárítást, katonai elhárítást.

A BHÖ 1. pont (1) és (2) bek. vádjá 1957-60 között 103 halálos áldozatot szedett, 83 életfogytig tartó és 308 tíz év feletti ítéletet okozott. Az akkori csendes híreket ezek a későbbi adatok beigazolták. A Büntetőtörvénykönyv ezt később összeesküvés és lázadás címszavakba foglalta.

A BHÖ kísértetiesen fenyegető neve az akkori Hatályos Anyagi Büntetőjogi Szabályok Hivatalos Összesítése bürokratikus megnevezést takarja.

Ezek a titkos adatok csak utólag kerültek nyilvánosságra.



N V A L L O M ` S

1./ ~~H~~ány csoportvezetije volt?

Csoportvezetők voltak: [5 t r l t nØv], DØkány Csaba, [3 t r l t nØv] Øs [7 t r l t nØv]

a./ Mikor k z lte vel k, hogy tilos sszej veteleket tar tanimagÆnlakÆsokon?

Mikor hozzÆm ker ltek, mÆr magÆnlakÆsokon folytak az sszej vetelek.

b./ Ezt hol k z lte vel k,~ kik voltak• jelen?

Egy ttesen nem emlØkszem hØgy sszej ttem volna, de egyenkint beszØlhettem vel k annak tilos voltÆr l.

c./ MikØnt oktatta ki iket a konspirÆci ra?

Legyenek vatosak a gy lekezØsben, amikor egy tt vannak, ne zajongjanak, ha szØtoszolnak. ne egyszerre menjenek el. Az sszej vetelekril ne beszØljenek.~

d./ Kik voltak ezek a csoportvezetők~ akikkel k z lte az illegÆlis formÆt? ,

Akiket ismertem, s az 1, pontban felsoroltam; ~k z ltem az illegÆlis formÆt, .

e./ n buzdította-e a titkossÆg ellenØre is a fiatalokat az sszej vetelek megtartÆsÆra?

Nem buzdítottam, de ØrezhettØk elism erØsemet.Volt idi, amikor mÆr ugy lÆttam, hogy Ørdemesebb kevesebb lØtszÆmmal foglalkozni. Hangsulyoztam a minisØgi foglalkozÆst, a menynysØgi helyett.

2./ Melyik csoportvezetij, milyen idik z nkØnt, mint tartotta az sszej veteleket ?

Ugy tudom, hogy Ætlag kØthetenkØnt egy alkalommal. Lehet, hogy volt olyan, aki havonta 2-3 alkalommal j tt sszej csoport

- 2 -

a./ Az sszej vetelek, eliadÆsok anyagÆt ki szolgÆltatta?

Mikor hozzÆm j ttek, mÆr ezek a hittananyagok birtokomban voltak a csoportok vezetijnek, amiket mØg Øn Ællítottam sszej kØrØsØre, prØdikÆci s vÆzlatul. Ezt ik is megkaptÆk,..... magam is adtamhittank nyveket, amibil brossurÆkat gØpeltek.EgyØbkØnt nÆll an is kØszítették anyagot. Voltak akik matekizmust, bibliÆt hasznÆltek a tanitÆshoz.

b./ Ki ellenirizte az eliadésok anyagát?

Volt amit elhozott hozzám is; de hogy mit arra nem tudok visszaemlékezni. Egyőbkönt a velem sszejtt csoport-vezetikkkel vitatták meg az anyagot.

c./ Az eliadásokon hányan jelentek meg?

Kb. 10 gyerek volt a legtöbb egy-egy csoportban. `ttag-6-8 volt a legtöbb,

d./ Milyen problémák merültek fel a leadott anyagokkal kapcsolatban?

Hozzám hittani problémák megmagyarázása miatt fordultak a csoportvezetők.

c./ A felmerült problémákat egyenként vagy több csoportvezető jelenlétében beszéltek-e meg?

Hozzám egyenként fordultak.

3./ Ismertesse a csoportok szervezeti felépítését, ki kihez tartozott?

..... voltam kapcsolatban. Velem: A gyakorlati szervezést az eszmei, / ideológiai/ részlettel el.

a./ A névsorok kinél találhatóak meg?

Névsorok nem voltak.

b./ Ha nem volt névsor, miért nem, de azt is, hogy kik ismerik a tagokat?

Névsor nem volt a titkosság miatt. A csoportok tagjait a vezetőik ismerték.

..... / disszidált /
.....
..... /Kapcsolatban velem nem volt/

-3-

..... /Kapcsolatban velem nem volt/.....

457

BELGYMINISZTERIUM

"SZIGORUAN TITKOS!"

J E G Y Z K N Y V

4. kihallgatásér l.

Budapest, 1961 február 10.-én.

Kérdés: n az Athelyezése után melyik csoport, ill. ficsoportvezetikkkel tartotta a kapcsolatot sorolja fel őket,

Felelet: n Athelyezés után kapcsolatot tartottam a következő

nevű ficsoportvezetikkkel: ,

..... [8 trlt növ]D K`NY CSAB`VAL,.....

..... [7 trlt növ],A kapcsolatot ön a felsorolt személyekkel személyesen, vagy levelezésen keresztül tartottam.

- 2 -

Kérdés: Mi volt a kapcsolattartás célja.

Felelet: A kapcsolattartás célja részben barátság, részben valamilyen jellegű problémák megoldása volt.

Kérdés: Az említett személyekkel meddig állt kapcsolatban.

Felelet: Az említett személyekkel letartoztatásomig álltam kapcsolatban.

Kérdés: Tegyen vallomást arról, hogy Szegedre kerülése után miként kapcsolódott a Bp.-i csoportok munkájába.

Felelet: n a Szegedre kerülése után a ficsoportvezetikkkel n keresztül is értesíttem a Bp.-i tevékenységről. Így könnyebben letartoztatásomig tudomással bírok arról, hogy Bp.-en egyes csoportok működtek, ill. működnek.

462

- 4 -

Kihallgatását megszakítom.

Felvette:

..... r.szds.

.....terhelt.

Köszlet: 5 pld.

Göpelte: A.J.-nő

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

Ez a kötet minden bizonnyal a legkorábbi vallatások jegyzőkönyveit tartalmazza. Az első irat, a 9 oldalas ÖNVALLOMÁS feltehetően a per kezdeti címetjétől, Havass Géza atyától származik. A közölt 2 oldalnyi, dátumot nem tartalmazó részlet is ezt engedti feltételezni.

A 4. kihallgatásra február 10-én került sor, tehát minden napra kijutott. A teljes jkv. valószínűleg 6, vagy talán 11 oldalas. A szegedi illetőség egyértelműen utal a terhelt személy kilétére.

Az is kiderül, hogy az én nevem hamar a látókörukbe került. (Nálam ugyanis 6.-án nem történt házkutatás!)

Időrendben ezután következne a március 17.-i (15-a kötet), és a 28.-i jkv. (9. kötet).

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASAG BELGYSMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV: **BM** A Történeli Hivatal az Etv. 25/H. § alapjã az iratokatãtvette.

OSZTALY: **11/8**

F **10-52465/41**

Vizsgãlati dosszié

EGYEBEN

IV. OSZALY

A NYOMOZAS KEZDETENEK IDOPONTJA: **61. II 6**

A NYOMOZAS BEFEJEZESENEK IDOPONTJA: **61. VII 12**

V-146/835/4. ARCHIV SZAM:

1994. évi XXIII. tv. 23/C. § alapján anonimizãlt mãsolat.

BM. III. Ficsoportf n ksög "Szigoruan titkos!"
 III.Csfsög 2/b.alosztãlya.

1 sz. pld,

Tãrgy:Dõkãny Csaba.***nyilvãntartãsban tartãsãra - '

J a v a s l a t

Budapest, 1964 szeptember 2.

Megvizsgãltam D õ k ã n y Csaba /:Bpest, 1938.

VIII 16. Mehlschmidt Mãria:/ mõrn k, az UVATERV-nõl Bp. XI.

Budafoki u 57 sz. alatti lakos, V-146835***** sz. dossziõ-jãban elfekvõ anyagãt õs nevezettre vonatkoz an az alãbbiakat ãllap tottam meg:

1955-tõl tagja volt az illegãlis cisztercita szervezkõsnek. Tevõkenysõgõt mint csoportvezetõ fejtette ki.

..... mãr korãbban is mint cserkõsz vezetõjõvel tartotta a kapcsolatot, 1961-ben ellene eljãrãs indult, 1961-ben a BT`. 56 §. alapjãn az eljãrãs megsz ntvete.

A fentiek alapjãn a 0033 sz. miniszteri parancs Õrtelmõben javasolom nevezett ***nyilvãntartãsban val tartãsãt. /.....r.ãrgy.:/...../.....

.....r.szds/,

/ alosztãlyvezetõ/

.....:/.....r. rgy./.....

osztãlyvezetõ

Kõszitette: KM/M Kõsz lt: 2 pld.

Kapja: 1 sz. pld, III/ 2.

2 sz. pld.*****

Nyt.sz.: 2/14- 2944

2-6417/64108

Bel gyminisztõrium

"Szigoruan titkos!"

.....sz.põldãny.!

J e g y z i k n y v

.....13 kihallgatãsãr l

Budapest, 1961 mãjus 15.-õn.

*

108

- 2 -

Kérdés: Mikor és hogyan kik használták fel az említett társadalmi szervezeteket illegális cöljaikra?

Felelet: Ilyen táborozáson vagy kiránduláson én nem vettem részt. Azonbanés mások elmondásából tudom, van a következő esetekről:

109

- 3

1960-ban két esetben utaztam Balatonszemesre a turista igazolvánnyal jár főlére kedvezményes jeggyel. Egyőbkont nőhány vasárnap kivételével minden nyári vasárnap lent voltam

..... a villájában. Itt a nyár folyamán találkoztam a következő szemőlyekkel:
[6 tr lt növ].....
Dőkány Csaba,
[14 tr lt növ].....
, akik valamilyen formában kapcsol dtak az illegális szervezkedéshez kivőve
Ezekkel a szemőlyekkel nem egyszerre, hanem alkalomszerően egyszer-vagy kőtszer találkoztam.....
éselbeszölősből tudom, hogy a szervezkedés csoportjai gyakran jértak kirándulni a Pilisi és budai hegyekbe, rőszletesen ezt nem ismerem.

110

- 4

Kihallgatását megszakítom
 A jegyzik nyv vallomésomat helyesen tartalmazza, amelyet elolvassás után h.h.aláírok.
 terhelt.
 Felvette:

 r.rgy.
 Kősz lt: 6 pld.
 4 old
 nyt.sz: 8/1/1290/1961.

115

Bel gyminisztórium

"Szigoruan titkos!"

J e g y z i k n y v
 24.kihallgatásér l.
Budapest,1961 június 7.-én.

Kérdés: n korábbi vallomésaiban és nvallomésában említett tett.....,
, [14 tr lt növ]
,Dőkány Csaba,.....[2 tr lt növ]..... és
nev szemőlyek tevőkenységőrıl. Tegyen vallomést arról, hogy a felsorolt szemőlyek milyen ellensőges tevőkenységöt fejtettek ki.
 Felelet: A felsorolt szemőlyekkel kapcsolatban a következőket tudom elmondani:

167

- 8 -

Dőkány Csaba

Dőkány Csabát 1960 augusztus 20-én ismertem meg
 villájában elmondotta r la, hogynőhány napra lej tt..... ,ahol mint rőgi ismerőseit megkőrtte arra, hogy sétrét a kertben felverhesse. Itt lakott a nőhány nap alatt..... elmondotta r la, hogy Dőkány Csaba rősztvett az illegális szervezkedés un. "nagy hittancsoport"-jében. További rőszleteket illegális tevőkenységőrıl nem modott el nekem..... Vele kapcsolatban más elmondani nem tudok.

168

- 10 -

Kihallgatását megszakítom.
 A jegyzik nyv vallomésomat helyesen tartalmazza, melyet elolvassás után h.h.aláírok.
 terhelt
 Felvette:
 r. rgy.
 Kősz lt: 4 pld.
 nyt.sz: 8/1/1899/1961. Kapja:

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

A május 15-i 4 oldalas 13. kihallgatási jkv. rövid részletei, és a június 7-i 10 oldalas 24. kihallgatási jkv. részletei laza kapcsolatra utalnak. A közös - 4. kötetben való - előfordulásuk azonos terhelttől való származásra utalnak, akiben én Hontváry Miklóst sejttem.

Kedvező, hogy nem esik szó feleségéről, aki korábban édesapám mellett titkárnő volt, mert ez veszélyes 56-os szálat hozhatott volna az ügybe.

Az 1964. évi javaslat a nyilvántartásban tartásra későbbi irat, nem világos, hogy miért a 4. dossziéba helyezték, és miért látszanak rajta a szöveg lefedések. Előzménye az 1961. október 18 -i határozat a 13. kötetben található. A következménye pedig még sokáig elhúzódik.

NB! Közben 1963 -ban részleges amnesztia volt

Ps.: Hontváry Miklós 2002 -ben úgy emlékezett, hogy nem járt a szemesi villában. Ez a sejtésemet megkérdőjelezi.

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG BELGYZMINISZTERIUMA

SZIGORÚAN TITKOS!

SZERV: BM.

OSZTÁLY: II/8. A Történelmi Hivatal az Etv. 25m. § alapján az iratokat átvette.

10-52465/1961.

Vizsgálati dosszié

tsai.

XIII. KÖTET

A NYOMOZÁS KEZDETÉNEK IDŐPONTJA: 1961. II. 6.

A NYOMOZÁS BEFEJEZÉSÉNEK IDŐPONTJA: 1961. VII. 22.

V-146/835/13. ARCHIV SZAM:

154

Bel gymimisztorium
Szigoruan titkos!

II/8. Osztály.

sszefoglal - Örtökeli jelentős
a cisztercita szervezkedés gyöben folytatott vizsgálatr l.
Budapest, 1961. szeptember 19.-ön.

A BM. II/5. Osztály és a BRFK. 5. Alosztálya adatai alap-> jén 1961. február 6-t l vizsgálatot. folytattunk..... volt ciszterci szerzetesrendi paptanár és társai ellen államellenes szervezkedés bntette miatt. I.

A vizsgálat során 80 személy ellen folytattunk eljárást. Ebből a Fivérosi F1 győzsözögnek átadtunk 17 személyt tovább eljárs vőgett, 4 személy ellen a BT. 56. §-a alapján megsntett k az eljárás és figyelmeztetésben részesített k, 59 személyt a kiszor társi akci során vontunk felülissőgre, 77 személyt rendőrsőgi figyelmeztetésben kellett részesíteni.

155.

- 2 -

Az alább felsorolt személyek ellen folytatott eljárs a BT. 56. §. alapján megsntett k, és figyelmeztetésben részesített k:

*

156

- 3 >

4./ D Ó k É n y Csaba 23 éves; Őrtelmisőgi szűrmazáső osztaelyhelyzetű, egyetemi hallgat , a Műszaki Egyetem K zlekedős mőrn ki karon, pőrtönk v li, b ntetve nem volt.

*

*

Dőkány Csaba 72 rás irizetben volt, a t bbi szemőlyek ellen a vizsgēlatot elizetes letart ztatásban folytattuk le.

A felsorolt szemőlyek őletkor szűrmazás ő osztaelyhelyzet szempontjēb l az alēbbiak szerint oszlanak meg:

letkor szerint:

20-30 őv k z tti: 10 f1, 30-50 őv k z tti: 9 f1, 50-en fel l: 2

Sűrmazás szerint:

osztaelyidegen: 7 f1, Őrtelmisőgi: 8 f1, kispolgēri: 4. f1, alkalmazotti: 2 f1.

Osztaelyhelyzet szerint:

osztaelyidegen: 6 f1, Őrtelmisőgi: 11 f1, alkalmazotti: 1 f1, munkās: 3 f1.

*

- 18 -

..... r. szds.

*

Kősz lt 3 pld. 18 lap

Nyt.sz.: 8/3- 422/1961.

Kapjēk: nyt. szerint.

Bel gyminisztőrium

"Szigoruan titkos!"

II/8. Osztaely.

17 f5 "M" maradb, *
tőbbi karatb ny **
vőv. 1V.16.

H a t Ő r o z a t

a dossziőban szerepl szemőlyek nyilvőntartāsba vőtelőril
Budapest, 1961. Okt ber 18.-őn.

A 10-52.465/1961. szűmu vizsgēlati dossziőban szereplı sze>-
mőlyekrıl az alēbbiakban intőzkeдем:

E dossziőban 4-es kartonon nyilvőntartāsba vett k az alēbb
felsorolt kompromittēlt szemőlyeket, akik tovēbbra is nyil- vőn-
tartásban maradnak:

- 6 -

..... r. szds.

..... fivizsgēl .

..... r. rgy

..... alosztaelyvezeti.

..... r. alezredes

..... osztaelyvezeti.

Kősz lt: 2 pld. 6 lap.

Kőszitette: F. Gy/SzK.

Nyt.sz.: 8/3-1073/1961.

Kapjēk: nyt. szerint.

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

NB! Az iratok az 1961. június 19-i és az augusztus .-i ítélet után keletkeztek.

A szeptember 19-i 18 oldalas Összefoglaló értékelő jelentés már Barlay Ődön és társai perére utal. Történetileg és szociológiailag is igen figyelemre méltók a I. részben közölt statisztikai adatok. A 17 vádlottól elkülönítettek 4-je én voltam, amint az a 3. oldalon olvasható. Az előkerült jkv-ek hosszabb időszakot mint 72 órát fognak közre, de a többi rám vonatkozó adat is pontatlan. (Másik egyetem más karáról távolítottak el addigra). A Jelentésből már J. O. BM-es ismertetett adatokat 1989-ben a Magyar Nemzetben.

Az október 18-i Határozat alapján 1972. december 30-án készítették rólam az utolsó jelentést.



278

Bel gyminisztorium Szigoruan titkos !

J e g y z i k n y v
Dékány Csaba kihallgatásáról
Budapest, 1961. június 21.

D É K Á N Y CSABA
Budapest, 1938. aug.16.
Mehlschmidt Mária
szigorú munk
nisi Récz Annával
magyar Állampolgár
vagyonalan, bntetlen előlet
Budapest, XI. Budafoki u. 57.

H a t á r o z a t
terheltként val felelősségrevonásról.

Dékány Csaba győben .folytatott eddigi nyomozás adatai szerint megállapítható, hogy nevezett részt vett a által vezetett Államellenes szervezkedésben. A szervezkedésben belső mint csoportvezetői tevékenykedett. Ezért a Bp.91/B.S./1/ bek. alapján úgy határozom, hogy a BH. 1. pont /2/ bek-be felvett szervezkedésben való tevékeny részvétel bntette miatt nevezettet terheltként felelősségre vonom.

..... r. szds..

Dékány Csaba

279

- 2 -

K Z L S: Kérem a terheltként való felelősségrevonásról szóló határozatot. Joga van nekem győben vődit választani és a határozat ellen az illetékes győshöz panaszt tenni. Nyilatkozzon a határozattal kapcsolatban !
FELELET: Az elíttem kihirdetett határozatot megőrttettem. Panasszal nem űlek. Vődiválsztással kapcsolatban a kősbőbiek során fogok nyilatkozni.

Dékány Csaba

K R D S: Az 1961 június 12-i kihallgatásról felvett jegyzik nyv tartalma megfelel-e az igazságnak. Az említett jegyzik nyvben foglaltakon kívül kivé-e még valamit elmondani?
FELELET: Az 1961. június 12-i kihallgatásomról felvett jegyzik nyvben foglaltak megfelelnek az igazságnak. Az említett jegyzik nyvben rögzítetteken kívül az gyre vonatkozóan egyebet elmondani nem tudok. A jegyzik nyv nyilatkozatom helyesen tartalmazza, melyet elolvasás után aláírásommal igazolok.

Dékány Csaba

Dékány Csaba
terhelt

Felvette:
r. szds.

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

Készült 1961. évi június hó 23. napján a Bp.
II. ker., Gyorskősi utca 31. szám emelet
..... ajtó alatt helyiségben

A tanú a gyanúsított, valamint az ügyben egyébként érdekelttekkel való viszonya:
érdektelen

Az eljárás tárgyát szolgáló bűncselekmény következtében kárt szenvedett-e?
Nem

A tanúkihallgatásnál figyelemmel kell lenni a BP. 55. és 56. §-aira. A BP. 57. §-ában foglaltakat figyelmeztetni kell a tanút, és mind a figyelmeztetést, mind a tanúnak idevonatkozóan tett nyilatkozatát be kell jegyezni!

K/2 pld.

Felelet: A k z lóst ős figyelmeztetést megörttettem.

Kördös: Ismeri-e Dökány Csabát, vele perben, haragban; vagy rokon ságban van-e?

Felelet: Ismerem. Vele sem perben, sem haragban, sem rokonságban nem vagyok.

Kördös: Tegyen vallomást arról, hogy mikor, hol ős milyen körlmények között ismerte meg Dökány Csabát, vele milyen kapcsolatban volt?

2 8 1

- 2

Felelet: n Dökány Csabát emlőkezetem szerint 1954-ben ismertem meg, mint közpiskolás tanult, az illegális ciszter ifjúsági mozgalomban. Vele úgy kerültem kapcsolatba, hogy ebben az időben az illegális Államellenes ciszterifjúsági mozgalomnak ön voltam a ős így hozzám, mint csoportvezető tartozott. Dökány Csabát, mint csoportvezetőt keresztül ismertem meg tevékenységét illetően, de egyből kizvetlenül is megismertem tevékenységét, mert az ővek folyamatosan bbsz r az 1 felkérésre előadásokat tartottam. A val-

..... ős alkalmával meggyızıdtem arról, hogy az Államellenes ciszter ifjúsági mozgalomnak a j vire vonatkozó katolikus társadalmi elit kinevelését; mint célkitűzést ismerte, ezzel egytt ismerte a keresztény demokratikus polgári társadalom kiépítésének elvét. Konkrőten ezt így nem beszölt k meg, de a szervezőkedősen bel l a csoportvezető eltt nyilvánvalóan köztudomás tőny volt, hogy ez volt lőnyegőben a célkitűzés nk.

Kördös: Tegyen vallomást arról, hogy n hány esetben jert Dökány Csaba csoportjánál eladestartás céljáb l, milyen volt a csoport szzetőtele ős lőtszama ?

Felelet: Emlőkezetem szerint 1954 ős 1956 között 3 v. 4 esetben tartottam előadást Dökány Csaba csoportjának. A csoport csak fiukb l állt, akikkel 14-től 18 éves korukig foglalkozott. Lőtszámuk kb, 7 v. 8 fı volt.

Kördös: Tegyen vallomást arról, hogy nnek meddig volt kapcsolata Dökány Csabával ?

Felelet: Az ön kapcsolatam Dökány Csabával 1956-ig állt fenn a csoportos munkával kapcsolatban, ezt követő időben pedig csak személyes kapcsolatban álltam vele s ezen időben bel l szereztem tudomást arról, hogy az a csoportja, melyhez ön 1956-ig előadást tartani jertam a csoporttagok örettségije után feloszlott, azonban Dökány Csaba az egyes volt csoporttagokkal személyi kapcsolatát fenntartotta.

Kördös: A fentiek kiv l mst Dökány Csaba Államellenes tevékenységével kapcsolatban tud-e elmondani ?

Felelet: Igen, csupán annyit mőg, hogy 1955 ős 1956 közötti időben, csoportjával kirándulásokat tartott. Mst Dökány Csaba Államellenes tevékenységével kapcsolatban elmondani nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelően adtam el, melyet előolvasás után h.h. aljrtam.

Felvette.....

r. szds

fővizsgáló

.....
..... tanu

282

Bel gyminisztőriun.

"Szigorúan titkos!"

Szembesítősi jegyzik nyv.

Közölt Budapestben 1961. június h 23 napján a Bel gyminisztőrium hivatalos helyiségőben elitölt ős Dökány Csaba gyanúsított szembesítése alkalmával. '

Jelen vannak: r. szds. a szembesítés vezetője, továbbá r. szds.

A szembesítőt figyelmeztetem, hogy a szembesítés a BP. 110. §. /2/ bek. illetve a BP. 95. §. alapján történik. A szembesítés kezdete: 15. ra 30 perc.

K R D S: Ismeri a vele szemben l szemlyt?

FELELET: Igen, ismerem Dökány Csabának hívjék.

K R D S Dökány Csabához: Ismeri az nnel szemben l szemlyt?

FELELET: Igen ismerem, hívjék.

Dékány Csaba

K R D S:: Az nnel szemben l Dökány Csabával perben, haragban, vagy rokonságban van-e?

FELELET: A velem szemben l Dökány Csabával perben, haragban, rokonságban nem vagyok.

2 8 5

Bel gyminisztórium. "Szigor an titkos!"
1. sz. példány.

J e g y z i k n y v
..... kihallgatásár l.
Budapest, 1961. június h 22.-ön.

K RD S: Tegyen vallomást arról, hogy mi tá ismeri n Dö>-
kány Csabát és mikor vonta be az n Által vezetett szervez-
kedésbe?

FELELET: Dökány Csabát 1950- ta ismerem, nekem.....
..... szervezkédsi tagom mutatta be.
1950 tavaszán ön vonta be Dökány Csabát az Általam veze-
tett szervezkédsbe. '

K RD S: milyen tevékenységet fejtett ki Dökány Csaba az
n Által vezetett szervezkédsben?

FELELET: 1950-1951-ig az Általam vezetett szervezkéds
tagja volt. Ekkor kimaradt tőlem és a.....
..... Által vezetett szervezkédsben vezetéképzé
tanfolyamon vett részt; majd csoportot kapott, és mint
csoportvezető 1954-ig, illetve 1955-ig tevékenykedett.
K RD S: Kiket ismer Dökány Csaba csoporttagjai k z l?

2 8 6

- 2 -

FELELET: Kb. 5-6 fíbil Áll csoportot vezetett. Csoport>
tagjai k z l
és ismerem. Nevezettekkel letart ztatásom elítt
kapcsolatot tartott.

K RD S: Milyen jellegű kapcsolatot tartott Dökány Csaba
..... volt csoporttagjaival?

FELELET: Erről nincsen tudomásom.

K RD S: Tegyen vallomást arról, hogy 1956 után milyen
ellenséges tevékenységet fejtett ki Dökány Csaba? ,

FELELET: Ezzel kapcsolatosan csak azt tudom, hogy
Állt kapcsolatban és t bb esetben..... villájában nyaralt.
n 1960 tavaszán körtem fel, hogy az Általam vezetett
szervezkéds tagjaival egy tt a Budapesti KISZ Bizottságnak tartott
turavezető tanfolyamon tartson előadást.

K RD S: Mit tud Dökány Csaba az n Által vezetett szervezkédsről?

FELELET: Az Általam vezetett szervezkédsről tud. Ismeri
.....
..... csoportvezetőimet. A szervezkéds tagjai k z l t bb
személyt ismer, de ezeket nem tudom felsorolni.
1959-ben csoportvezetőnek körtem fel, de ezt nem vállalta.
A szervezkéds tagjai részőre rendezett kirándulásokon
1957-től letart ztatásomig a Kismarosi, a Nagyvillemi
és az Oszolysziklai turán vett részt.

K RD S: Mit tud még Dökány Csaba tevékenységéről?

2 8 7

- 3 -

FELELET: 1960 telőn a-főle szervezkéds Által az
OSC keretében rendezett m soros esten, illetve bálon vett
részt, az ön meghívásomra. Elmondani kívánom, hogy Dökány Csaba a
Forumba akart belőpni, de nem vettők be.

K RD S: Mit tud Dökány Csaba a Forum tevékenységéről?

FELELET: Dökány Csaba a Forum tevékenységéről azt tudta, hogy ott
k l nb zı tudományos kérdéseket vitattak meg. 1960 februárjában
résztvett a Forum tagok mētrahēzi kirándulásán.

K RD S: Hogyan ismeri Dökány Csaba politikai nözeteit?

FELELET: Dökány Csaba politikai beállitottságát k zelebb-
ről nem ismerem. A nōpi demokrēciával szemben passziv maga-
tartást tanusított. Ez azzal magyarázhat, hogy apja
horthysta rgy. volt, majd ezredes lett. 1956-ban '
....., mert nem akarta támogatni.

K ZL S: A kihallgatást befejeztem.

FELELET: A jegyzik nyv vallomásomat helyesen tartalmazza, melyet
elolvasás után helybenhagy lag aláírok.

.....
letart ztatott,

A jegyzik nyvet felvette:

r. fhdgy.

Köszölet: 2 pld. 3 lap.

Göpelte: SzK.

Nyt.sz.: 8/2-256/1961. ~

288

Bel gymin sztor um."Szigoruan titkos!"

sz. példány.

J e g y z k n y v
 kihallgatásér l.
Budapest, 1961. iunius 22.-ön.

K RD S: Tegyen vallomást arról, hogy ismeri-e
 [6 tr lt nøy] m szaki egyetemi
 hallgatókat? valamint Dókány Csaba p tiipari Műszaki egyetemi
 hallgatót?

F LELET: A felsorolt személyek közül egyedül Dókány Csabát
 ismerem, a többi felsorolt személyt nem ismerem.

K RD S: Tegyen vallomást arról, hogy mi tá ismeri Dókány Csabát,
 mit tud annak illegális államellenes tevékenységéről?

FELELET: Dókány Csabát 1944- ta ismerem, ödesapja horthysta
 ezredes volt. Dókány Csaba ciszter gimnáziumot vögzett,
 majd kiscserkősz lett. 1959-ben találkoztam vele b ntetösem
 let ltöse után, amikor köz lte velem, hogy
 illegális szervezkedésnek tagja, ott mint csoportvezető
 működik, egyben helyettese is. Emlökezetem
 szerint illegális csoportjával 1959-ben
 ös 1960-ban kötet esetben járt Dókány Csaba nálam Dunabogdány-
 ban, amikor illegális turán vettek részt.

289

- 2

Dókány Csaba szoros kapcsolatot tartott fenn
 is. Mőlyebb illegális tevékenységöt nem ismerem.
 Azt tudom, hogy a Műszaki Egyetemen tanul.

K RD S: Hogyan ismeri Dókány Csaba politikai nözeteit?

FELELET: Politikai állásfoglalását köz lebbbról nem ismerem,
 klerikális jobboldali beállítottsága, ezzel kapcsolato-
 latban bővebben vele nem beszéltem.

K RD S: Milyen köz ldi kapcsolatát ismeri Dókány Csabának?

FELELET: Dókány Csaba köz ldi kapcsolatát nem ismerem.

290

BEL GYMINISZTRIUMSzigoruan titkos!II/8. Osztály.

F. Alosztály.

J e l e n t ö s
Budapest, 1961. június 24.

Ismötelten áttanulmányoztam a BM II/8. Osztály B. Alosztálya
 által folytatott vizsgálat során keletkezett Dókány Csaba
 terhelte vonatkozó anyagokat.

Dókány Csaba osztályidegen szermazásu, b ntetlen elölet,
 magyar állampolgár, jelenleg a M szaki Egyetem V. öves hallgató-
 gátja. /KT n ncs./

Az 1961. június 22-ön kelt völemény nkben megállapítottuk,
 hogy az akkor rendelkezésre áll anyagok nem voltak elegendő-
 diek ahhoz, hogy Dókány Csaba ellen a BH . 1. pont /2/.'bek.
 felvett b ncesekekönny elkvetösönnek alapos gyanuját megállá-
 pitsuk. Ezen adatok csupán azt bizonyították, hogy nevezett
 tagja volt ös más személyek által vezetett
 ellenforradalmi ölközösség ifjúsági szervezetnek, ahol egy-
 hazi, vallási tárgyu tevékenysöget fejtett ki, kiröndölésö-
 kon ös turékon való résztvétel mellett.

A vizsgálat által újlag beszerzett bizonyítékok.....
 tanúk jegyzik nyvi .vallomása /+
 ös Dókány szembesitösi jegyzik nyve/ a korábban beszerzett bizo-
 nyítékok mellett bizonyítják azt is; hogy Dókány Csaba ismer-
 te az illegális ellenforradalmi ölközösséit is. Ennek foly-
 tán a jelenleg rendelkezésre áll adatok már jogilag megála-
 pozzák Dókány Csaba a BH . 1. pont /2/ bek. felvett b ncese-
 lekmönny alapos gyanuja miatt törtönt terheltekönti felelössög-
 revonását.

Egyetörtek:

r. fhdgy.

..... r. 1rgy.v.
 alosztályvezető

Kösz lt: 2 péld.

Nytsz: 10- 254 /61.

211

BEL GYMINISZT RIUM

Szigoruan titkos!

4 db. melléklet.

F e l j e g y z   s
Budapest, 1961. november 2.

A Magyar Népk zt rsas g Legfelsőbb Bir sága  s társai népi demokratikus  llamrend megd nt s re ir nyul szerveked s b n gy ben 1961. augusztus 31- n TBF I. 39/61. sz. alatt itéletet hirdetett, az gyben szerepl  vádlottakat jogerisen t bb  vi b rt nb ntet sre itélte.

A fenti gy vizsgálata során terhelő adatok mer ltek fel: D   k   n y Csaba, /~Bp. 1938. aug. 16. anyja: Mehlschmidt M ria, osztályidegen származásu, szigorl m rn k /Műszaki Egyetem V.  ves hallgat ja/ Bp. XI. Budafoki ut 57.sz. alatti lakosra vonatkoz an.

Meg llapit st nyert, hogy nevezett 1950. ta vett részt és társai államellenes szerveked sben, mint a szerveked s tagja, a k sibbiek folyamán pedig egyideig mint csoportvezető. Rendszeresen r sztvett a szerveked s sszej vetelein, megbeszélésein. Bizonyit k: , , jegyzik nyvi vallomása.

Tevékenységével a BH . 1. pont /2/ bek. felvett a népi demokratikus  llamrend megd nt s re ir nyul szerveked sben val tev keny r szv tel b ntett t k vette el.

Tekintettel az gy sszes k r lm nyeire, a nyomozást a Bp. 133. . /1/ bek. a. alpontja alapj n figyelemmel a Bt . 56. . rendelkezéseire megsztett k azzal, hogy az illetékes fegyelmi szerv nevezett gy ben a fegyelmi eljárást folytassa le és annak eredményéről a BM Politikai Vizsg lati Osztályát /Bp. 11. Pf.13/ irásban k t h napon bel l  rtesitse.

K sz lt: 5 péld.

K szitette: dr.VJ/Lzs.

Kapj k: eloszt szer.

Nytsz: 10-693/61

212

BEL GYMINISZT RIUM

Szigoruan titkos!

Engedélyezem:..... J v hagyom:
 [BM 68 k rpecs tje] [gy szs gi k rpecs t]
 r. alez. [olvasható al ir s]
 oszt lyvezet . gyász.

H a t   r o z a t
 a nyomozás megsztet s r l
Budapest, 1961.nov.1.

D   k   n y Csaba gy ben, aki Budapesten 1938. aug. 16- n sz letett, anyja: Mehlschmidt M ria, szigorl m rn k, magyar  llampolg r, n s, b ntetlen el let , Bp. XI. Budafoki ut 57.sz. alatti lakos gy ben 1961. junius 21. ta a BH . 1. pont /2/ bek. felvett népi demokratikus  llamrend megd nt s re ir nyul szerveked sben val tev keny r szv tel b ntette miatt nyomozást folyt, ugy

h a t   r o z t a m,

hogy a Bp.133. . /1/ bek. a/. alpontja  rtelm ben a Bt . 56. ra figyelemmel a nyomozást megsztetem.

Indokolás: D k ny Csaba 1954. ta r sztvett  s társai államellenes szerveked sben. Rendszeresen r sztvett a szerveked s sszej vetelein, megbeszélésein. Egy ideig mint csoportvezető fejtetett ki tev kenys get.

Fenti tevékenységével a BH . 1.pont /2/ bek. felvett népi demokratikus  llamrend megd nt s re ir nyul szerveked sben val tev keny r szv tel b ntett t val s totta meg.

Figyelemmel azonban az gy sszes k r lm nyeire, személynek  s cselekménynek társadalomra veszélyessége csekély sely , azért a fenti rendelkező rész szerint határoztam.

Egyben figyelmeztetem, hogy hasonl  s más t rv nybe tk z  cselekmények elkvetos t l tart zkodjon.

A határozatot tudom sulvettem:

D k ny Csaba

D k ny Csaba

K sz lt: 4 péld.

Nytsz: 10-693/61

fhg
 vizsgál .

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

A június 21-i jkv. és határozat a 19-i ítélet után volt, ezért már sejthettem akkor, hogy a terhelteként való felelősségre vonás büntetvéért mire számíthatok. A védő választási jog drámai közlésétől is lélektani hatást vártak, de erre már előre fel voltam készítve, és ez őket lepte meg. A közömbösen odavetett (erre jogosított "duplanullás") ügyvéd neve halatán megakadtak, és nekem kellett betűzve diktálni a név írásmódját. A jegyzőkönyvből ezért aztán mást írtak, amit én kis belső diadallal fogadtam. A hivatkozott június 12-i jegyzőkönyv hiányzik az iratok közül, mint ahogyan az előző négy hónap kihallgatásairól sincs semmi irat.

A június 23-i Tanúkihallgatási és Szembesítési jkv. elítélte Havass Géza atya volt.

A június 22-i 3 lapos kihallgatási jkv. Rozgonyi Gyurka vallomása, aki akkor még ítélet előtt volt. A szöveget ismertem és kedvezően használtam belőle az 1955-ös és 1959-es dátumok említését. Szerencsés elterelő megfogalmazásait magamban elismerően nyugtáztam. A hozzám kapcsolt és rajtam számon kért neveket hibásan tudta, ami megkönnyítette nekem a megtagadásukat. A Fórumba elvi alapállásként nem akartam belépni – bizonyára van oka tévedésének.

A június 22-i 2 lapos jkv. a már elítélt Kölley György atya vallomása. Az 1959-es év helyesen 1954, de ezzel elejét vette annak, hogy 1956 október-novemberi együttműködésünk a felszínre kerüljön.

Az utolsó kérdés igen veszélyes irányba indult!

Belgyminisztérium.

J E G Y Z K N Y V

..... meghallgatásról.

Budapest. 1961. VIII. 9.

Kzls: Lakásán a hatóság által 1961. II. 6-án tartott hszkutatás során lefoglalt tárgyakkal kapcsolatban hallgatom megnt.

Felelet: A kzlst tudomásul vettem.

- 2 -

Kzrdős: Lefoglaltak nálam 8 zsebnaptárt. Kinek a tulajdona voltak ezek, és kinek a bejegyzéseit tartalmazták.

Felelet: A bejegyzések és a naptárak is az enyémek voltak.

Kzrdős: n az 1952-es naptárba bejegyezte, hogy mikor és kinél tartottak szzejvetelt. A hely megjelölésnél csak keresztnéveket ír. Mondja meg hogy ezek a keresztnévek kikre vonatkoznak:

Felelet: ,akkor az utcában lakott, akkor a uton lakott, tudomásom szerint disszidált, de ez nem biztos, Csaba: Dékány Csaba, egyetemi hallgat, a Budafoki ut. 57. szám alatt lakott, alatt lakott.

Kzrdős: Kérem-e még elmondani?

Felelet: Még elmondani nem kérem. Kijelentem, hogy a jkv. az általam elmondottakat helyesen tartalmazza, amit előzőleg után hallgaltam:

Felvette:

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

Nem tudom, hogy kiről nyithatták a 19. sz. dossziét, talán egyik négyünk közül, akiket a szeptember 19-i jelentésből kitűnően felsőbb utasításra korábban kiengedtek. Az augusztus 9-i dátum jelenthet valamit.



Kérdés: Mit tud államellenes tevé-
kenységéről

[3. oldal:]

Volt olyan eset néhány alkalommal, hogy valamelyik csoportvezető lakásán és Dékány Csabánál, mint tagomnál — résztvettem egy-egy megbeszélésen, amikor előadásokat is tartottam célkitűzéseinknek megfelelően.

[4. oldal:]

Egy-egy alkalommal figyelmeztettem az övatoságra pl.: Dékány Csabát és..... Elvként hangsúlyoztam, hogy ne szé- lesítsük sorainkat, inkább a minőségre menjenek rá.
Felvette: r.örgy.



A gyanúsítotthoz, valamint az ügyben egyébként érdekeltékhez való viszonya:
bűnrész

BELGYMINISZTERIUM SZIGORUAN TITKOS!
J E G Y Z K N Y V >
10. • kihallgatásér l.
Budapest, 1961. március 17.
.....

165

- 10 -

Kérdés: Mikor lett n a gyakorlati helyettese ?
Felelet: 1954- vagy 55-ben amikor behívták tartalékos tiszti tanfolyamra kb. 3 h napra, akkor 1 felkeresett Ős megkört arra, hogy ezen időszak alatt egy tt mi ketten irány tsuk a "fin ki" csoport munkáját. ekkor is volt. bevonulása után az első "fin ki" találkozás volt, ahol ön elég hosszan beszéltem a fiatalok lelki életre val nevelésnek k l nb z i problémáir l, ahol a "fin ki" csoport tagjai voltak jelen. Ebben az időszakban mentem el csoportjához, ahol a lőlekkal kapcsolatos dolgokr l tartottam előadást. A résztvevők z l..... emlékszem biztosan, de val sz nŕleg jelen volt Dékány Csaba is.

↑ 6 ↑

- 11 -

Kihallgatását megszakítom.
Vallomásomat a jegyzik nyv helyesen tartalmazza, amelyet elől-vasás után h.h. aláírok.
Felvette:.....
r. fhdgy.
terhelt.

Kösz lt: 5 péld.
Kapják: 1.
2.
3.
4.
5.

Göpelte: K-nő
Nyt.sz: 8-1727/61.

557

Bel gyminisztorium
II/8-? Alosztalya. Szigoruan titkos!

K I V O N A T
..... nvallomæsEb l
Budapest, 1961. mÆjus 27-Øn.

Mint iskolatÆrsamat, vagy mint cserkØszt ismertem meg Øs
voltam k zelebbi ismeretsØgben a k vetkezikkel:

..... [14 t r lt nØv]..... ,
..... Øs [5 t r lt nØv].....
DØkÆny Csaba,.....

A kivonat hitelØ l:

P.I.o.sgt.
KØsz lt 8 pld.

MARGÓ ALATTI KOMMENTÁR:

A kései, november 9-i bűnrészesi rövid meghallgatás rokon vonást mutat az első kötetben található keltezés nélküli (február 6.?) önvallomással.

Néhány sor a 11 oldalas 10.kihallgatási jkv.-ból. A március 17. keltezés szerint korábban kellene sorolni. Csak találgathatnék a többféle értelmezés között.

Meglepő az 1961. május 27-én kelt önvallomás kivonata, mert a Dékány név mögött kizárólag a bátyám neve: Sándor állhat. Nyilván egyik osztálytársától származik, aki a továbbiakban nem szerepel.

+++

Az egykori ítéletek rendelkező részét és az elítéltek névsorát a szakirodalomban meg lehet találni, bár néha eltérő adatokkal. Hiteles dokumentum nem áll rendelkezésemre

9. 1961 UTÁN MAGUNKRA MARADVA

Azon a június végi napon egy fénytelen cellába raktak, majd később váratlanul megborotváltak, és kinyíltak előttem sorban a rácsos ajtók. A fogvatartásom költségeit és a fogkefe árát levonták. Otthon megnéztem a naptárat, és másnap nyakkendőt kötve a kiírás szerint háromnegyed tízkor megjelentem az Egyetem K épületében, hogy a szigorlati bizottság előtt megvédjem a diplomaterveimet. A dékáni hivatal tisztviselője ott értetlenül jelentette be, hogy a minisztériumból kapott telefonon letiltották Dékány Csaba végszigorlatozását.

Az esküvőnket barátokat nélkülözve Rákospalotán tartottuk.

A kötelező munkahely-kijelölést a végzős mérnökökre is kiterjesztették 1961-ben. Így utasítottak egy miskolci útépitő vállalathoz. Ott a veterán partizán Urbancsok Mihály igazgató dübörögve verte az asztalát, hogy a nép ellenségére lesújt a proletárokól. A külső építésvezetőségen fiatal technikus — vagány párttag — biztatott, ha lopni-csalni-hazudni kell, azt bízd rám, te csak a néphez hű pártonkívüli értelmiségiektől óvakodjál.

A véletlen úgy hozta, hogy 1962.-ben kétszer is éppen az igazgatóságon járva láttam, ahogyan megáll egy szürke Pobeda, és két jellegzetes alak siet a személyzeti főnökhöz. Másnap már leadták a drótot, hogy igen, miattad jártak itt.

Az Egyetem 1961 decemberében ún. fegyelmi tárgyalásokat rendezett, amelyen Dr. Nemesdy elnök azonnal megvonta a szót tőlem, majd az ügyet súlyosbításra felterjesztette, és így végül 1962. január 29.-én Molnár János miniszterhelyettes hozta a határozatot, hogy: *valamennyi egyetemről és főiskoláról kizárom.*

A fiúkat az egyetemen ezalatt békében hagyták, és nekünk is sikerült 63-ban feleséggel együtt visszakérülnünk Budapestre. Rákospalota távolsága és a gyerekek nevelése akadályozó volt, de pl. a keresztszülei kapcsolat új szálakat is font régi közösségünkben.

Társaságunk sorban kibővült a menyasszonyokkal. Esküvőkre, keresztelekre jártunk egymáshoz. A lakáshoz-jutás szétszórta, a gyerekeknél leköttötte a családokat. Rövidre zárt kapcsolatok jellemezték a korszakot, amelyben ritkán tudtam egybegyűjteni a megnövekedett társaságot. Ketten inkább bezárkóztak a házasságukba, és megmaradtak megbízható szövetségesnek. Julcsi Tibivel 1963-ban, Lívia Lacival 1966-ban és ?va Imrével 1968-ban frigyre lépve elfogadták hagyományainkat.

Ebből az időből származik a következő történet:

A Chirbet Qumrani leleteket már a korábbi (1954. évi) Vigília tanulmányok alapján ismerttettem, de 1962-ben már be is lehetett szerezni pult alól Burrows könyvét is a holttengeri tekercekről, amely később ismételt alkalmat adott a szenzációs téma megvitatására.

Szörényi Andor könyvét (A biblia világa, 1966) valamint abban az egész archeológia, filológia és szövegkritika tudományos módszereit, következtetéseit, eredményeit ámuló idegenkedéssel olvastam. Az egyetemen kísérleti fizikát és csupa nagyon egzakt tudományt műveltünk, kérdés, hogy lehet-e ezeket az igazságokat amazokhoz hasonlítani. A kérdést a magunk számára kísérleti úton kívántam eldönteni. (kb. 1969)

Kísérlet

1. Előkészítés: Birtokomban volt két példányban az 1929-es Jamboree zsebkönyv. A már említett Schilling Rogér tanár úré, majd Papp Antalé is. A könyvben naptár, naponként felül előnyomatva a tervezett program, alatta hely a feljegyzéseknek, ahova mindkét résztvevő a maga naplóját ceruzával beszorítani igyekezett. Mindkét iratot folyamatosan másolni kezdtem a forma jelzése nélkül, ahogyan következett, és az elmosódott jegyzetek is úgy ahogyan sikeredtek. Előállt egy-egy sűrű, zanzásított indigós szövegoldal tetézve a gépelési hibáimmal.

2. Hipotézisem: A két irat reprezentál két szinoptikus szöveget. A negyven év az évszázadokat, a szülőktől esetleg hallott megjegyzések a régészeti előképzettséget. Az árnyok így nincsenek túlságosan eltorzulva. A természettudományokon élesedett logikával a paleográfia szokásos kérdései megválaszolhatók. A két kópia-párt más-más csoporttal külön, és egymástól függetlenül elemezve szimulálható két tudományos irányzat működése. A paleográfia szokásos kérdéseiről szóló ismeretek hiányát az általam az adott esetre hasonlóan megfogalmazott kérdések pótolják. A kísérlet elbírálásánál lényeges szempont lesz a két csoportvélemény egybehangzósága, de rendkívüli előny, hogy nekem hiteles információim is vannak.

3. Végrehajtás: Két "tudóscsoportot" alakítottam, mindegyikben volt két-két műegyetemet végzett tag is. Előzetes tájékoztatás nélkül kiosztottam egyformán a két-két papírt, és indításként a feltett elemi kérdéseimre vártam az egybehangzó válaszokat: papír, A4-es, te gépelted, a sajátodon, magyarul, tudsz magyarul, stb., majd az írásban előre megfogalmazott kérdésekre vártam a csoportok véleményét. Ilyenek voltak a műfajra, a pontos datálásra, a belső és egymás közti ellentmondásokra, összefüggésre, szöveg eredetiségére, épségre, a másolat keletkezésére, hűségére, teljességére vonatkozó kérdések. Az eredeti külalak rekonstrukciója. A szerzők autentikusságára, céljára egyéniségére vonatkozó következtetések.

4. Eredmény: A két csoport többségében azonos és helyes következtetésekre jutott, és azonos kérdéseket hagyott nyitva. Meglepő volt az egyik szerző jólétesült gourmandként való jellemzése. A tanulság az, hogy a szövegkritika következtetéseit tudományosan olyan értékűeknek fogadhatók el, mint akár a természettudományos következtetések.

A kísérleti bizonyításra felhasznált szövegpárok egy-egy szinoptikus részletét most beszkeneltem és akár megismétlésre alkalmas módon itt bemutatom.

A kísérleti szövegpárok részlete:

gyorsan, haladt, minden elkészült, árkolás. 31 szerda 12órákor tábormegnyitás közönség; részére. 14 h.30. a connaughti herceg ünnepélyesen megnyitja a Jamboreet. 15h,45.- 16h.05 rádión továbbítják a herceg és Baden Powell beszédeit. 16h.30 a herceg elhagyja a tábor. 21h. 22h. nemzetközi tábortüzek, d.e. konyha építés, tábordíszítés. d.u. felvon. skót zenére, magyarok a leg-szebben, komolyan. éljen Magyarország éljenek a m. cs.-k. Légy résen. csütörtök. Rendes életrend 14h.30.nemzeti bemutatások.18h.30. a Walesi herce érkezése. Egész nap esett az eső, ebédlő, árbóc tábortűz. Ujság, Daily Arrowe, a magyar tábor a jamb. gyöngye. Angolok jönnek tanulmányozni, rajzolják díszítéseinket. Mors. Weri Well, clair, elegant. Amerikaiak elismerik, hogy utánuk mi következünk. 2.péntek.D.e. a walesi herceg ez angol király képví~ seletében meglátogatja a magyar tábor. 14h.30. nagy közös tisz- telgés és bemutatások a walesi herceg előtt. 15h.45 -16h.05 beszédek leadása rádión. 17h. a Walesi herceg elhagyja a tábor. 9 órákor jött s walesi herceg egyszerű cserkész ruhában. Kapott egy szép faragású fa csutorát díszes bőrtartóval. Zenekar az angol himnuszt és egy két darabot játszott. Igen szép idő. A trónörökös a m. kaputól távoztában lefényképeztük, és a D.Maily és D.Sketch közölte. 3. szombat 14h.30. Vízicserkész bemutatások West Kirby

kezdődik. 31. 12 órákor tábormegnyitás közönség részére. 14h.30, a connaughti herceg ünnepélyesen megnyitja a jamboreet. 15 h. 45 - 16 h. 35 xxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx rádión továbbítják a herceg és Baden Powell beszédeit, 16 h.30 a herceg elhagyja a tábor. Reggel 7 kor kelés, 8 kor tea, 1/2 9 magyar táborba. építés erősen halad. Esett.1/2 2 kor főtérrre megyünk. Gyülekezés. 2.25. B.P-2,30 conn. herceg. 1. Rendes életrend. 14 h. 30 nemzeti bemutatások. 18 h 30 a walesi herceg érkezése. Látogatás a magyar táborban aztán az india- iaknál és amerikaiaknál. Vissza a magyar táborba és itt ettem és it-tam. 5-kor a magyar csapatok bemutatására mentem a színházba. A Walesi herceg késve érkezett. Sátorban átöltöztünk, a parkban bemutatások. Vacsora a delegát. mentem. Utána tábortüzet: kerestünk. Végül a parancsnoki sátorban tea. 2. D.e. A walesi herceg az angol ki-rály képviseletében meglátogatja a magyar tábor. 14h.30 nagy közös tisztelgés és bemutatások a walesi herceg előtt. 15 h 45 - 16 h 05 beszédek leadása rádión. 17 h a walesi herceg elhagyja a tábor. Reggeli nélkül siettünk a magyar táborba mert küldönc jelenti a herceg érkezését. Táborlátogatások, bulgárok, franciák, indiaiak, belgák. 3. 14 h 30 vízicserkész bemutatások West Kirby tengeri

Tervezőirodában dolgozva néha feltűnt, hogy tiszta beszédű, hiteles szavú, előzékeny modorú úriember a partnerem. Ilyenkor otthon fellapoztam a Gimnázium 1947-es évkönyvét, vagy a 25-ösök huszonöt évét, és gyakran megtaláltam az illető nevét. Néha kicsit tévedtem, és kiderült, hogy egy régi bencés diákról sugárzott a klasszikus nevelés.

Egyszer csak az Egyetemen 1965-ben két egymásban bízó geodéta lett a rektor és a dékán. Az egyik javasolta, a másik elfogadta a végszigorlatra bocsátásomat. Csak a régen beadott diplomaterveket nem találták már a tanszéken seholsem... A kilencedik év után így lett végül is mérnöki diplomám.

Ezen a helyen emlékezem meg Dr. Zagyvai Kamillról (O. Cist), aki testvéremnek 1945-48 között volt tanára a 76-os létszámú osztályban. Ő még reám is tudott gondot viselni: mialatt az In aeternumot válaszolta, már meglátta lyukas cipőmet, és másnapra már kerített is egy jót a számomra. (Apám ekkor még orosz hadifogságban volt.)

Évtizedek múlva mérnök kollegáim jelezték nagy tekintélyű technológus érkezését a tanácskozásunkra. Ő jelent meg! Felismert, és a barátságos köszöntése nekem is becsületet kölcsönzött.

A társaságunkban beszerzett első Trabanttal az első nagy túrát a Felvidéken tettük meg együtt Tibiékkel, 1964 húsvét hetében. Ezzel a következő évtizedekre szóló hagyományt alapoztunk meg a régi közös kerékpáros túrák folytatásaként.

Mindegyikünk családjában természetesen a gyerekek nevelése vált elsődlegessé. Nálunk is Rajk Andris lett a főszereplő, a gyerekek orvosa. Mindig számíthattunk rá, amit soha sem fogok tudni neki viszonzni. Amíg a kicsik szakadatlan gondoskodást igényeltek, addig teljes körű összejöveleink megszervezhetetlenné váltak.

A gyerekeink serdülésével egy új szerepkör is megjelent közöttünk, a bérmaszülő. A gyerekek is megismerték már egymást, de köztük közvetlen barátság nem alakult ki. A hat házaspár a statisztikai átlagot teljesítette hat lány és hét fiú felnevelésével, akiknek háromnegyede főiskolát, egyetemet végzett. Válási statisztikánk: 0! A gyerekek úgy 16-20 év felé járhattak, amikor egyszer sikerült őket udvarlóstul egybeterelni a kelenföldi kertünkbe, és mi öreges elégedettséggel szemléltük leszármazóinkat.

Ezalatt a Gyorskocsi utcában lapozgatták a bünygyi nyilvántartásokat, és szorgalmasan gyűjtötték a jelentéseket az 1964. évi parancsuk szerint. A jelentések szövege azóta még nem került elő, csak a teljesítéseket igazoló karton. Ennek rekonstruált másolatát a másik kartonnal együtt itt bemutatom. 1973 januárjában még nem sejtettem, hogy életem új fordulatot vett.

Mindnyájan mérnökök lévén, ennek a kis országnak a szakmai életében is találkoztunk néha egymással. Ez alkalmat kínált beszélgetéseinkben a gazdasági élet gyakorlati szereplőjeként a morális normákról szóló eszmecserekre. Reméltem elérni, hogy a mi generációnk tagjai közt is akad majd, akin megérezni a ciszterci nevelés lenyomatát. Gazdasági szerződéses kapcsolatokban is megtanulhattuk egymást becsülni. Közösségvezetői feladataim rég elmúltak, amikor a gyereknevelésből kikopván ismét gyakrabban és többen tudtunk összejárni. Hivatást már csak arra éreztem, hogy keretet biztosítsak életünknek, és az időszerű eseményeket keresztény szemszögből is megvitassuk.

Voltak tévútjaink, de nem végzetesek. Lényeges mondat. Esendők vagyunk, mint bárki. A négy család közt lassan kialakult a kéthónapos összejövetelel periódusunk, évente kétháromszor többnapos közös kirándulással tarkítva. Sátor és szálloda vegyesen. A célpontjaink között árulkodók is akadtak: Zirc, Pásztó, Székesfehérvár, Pécs, Belpátfalva, Eger stb. Nyaranta néhány közös nap a Balaton partján. Egyszer velünk tartott a Tiszántúlra a közöttünk egymásra talált orvos-házaspár is: Venczel Laci és Ria.

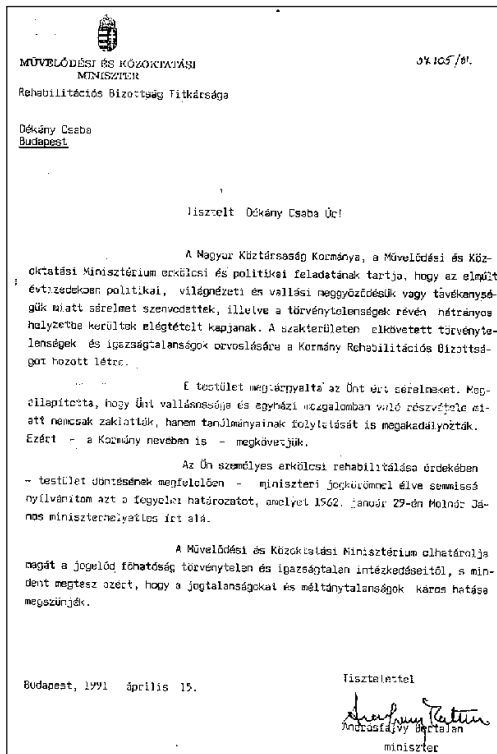
Ha együtt vagyunk összejöveteleinken, akkor szertartásszerűen először a távollévőkről emlékezünk meg. A régi szokásunk szerint mindig készülök néhány aktuális témával, amiket társalgás közben felvetek. Néha átsiklunk fölötte, vagy esetleg megvitátjuk — azt alig sejtettem előre.

Búcsúzáskor a hagyományos (vites) közös kézfogással teszünk bizonyosságot a hűségünkről.

A BM III. Főcsoportfőnökségének ezidőben már Belső Reakció és Szabotázselhárító III/III Csoportfőnökség a megjelölése. ?gynökei által készített jelentések átvételét igazoló katonai másolatát mutatom a következő oldalon. A bélyegzőkön a változó betűk valószínűleg a különböző fedőnevű informátorok, ügynökök kódjelét takarja. (T, U, S, M, N, G)

Nem láttam még ilyet közzétéve.

Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám:	
I. 1955-től volt tagja az illegális ciszterciita szervezkedésnek, tevékenységét mint csoportvezető fejtette ki. Már korábban is mint tartotta a kapcsolatot. 1961-ben ellene eljárás indult. 1961-ben a BTA.56 alapján megszüntetve. További ellenőrzése szükséges.		IV.	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		TERHELO ADATOK FELSOROLÁSA: I. 1955-től volt tagja az illegális ciszterciita szervezkedésnek, tevékenységét mint csoportvezető fejtette ki. Már korábban is mint tartotta a kapcsolatot. 1961-ben ellene eljárás indult. 1961-ben a BTA.56 alapján az eljárás megszüntetve.	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Család és utóneve: (Asszonyok leányneve): D. S. K. A. E. G. Deza. Ferenc Dezső	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Előző neve: ... Dezső	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Asszonyok férjzett neve: ... Dezső	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Születési helye: Budapest	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Születési idő: 1938. VIII. 12.	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Anyja neve: Schleichner Maria	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Foglalkozása: tanuló	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Foglalkozása: 1948 előtt: tanuló	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Iskolai végzettsége: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	
II.		Párttagsága: ...	
Dokumentációs szám: 11-0P-1792		Dokumentációs szám: N-146835	



Egyénileg támogatunk a Szentimrévárosban és lakhelyünkön egyházi intézményt, missziót, alapítványt. (Öt vendégről számoltunk be egymásnak a szentimrévárosi taizeszarándok fogadás után a 2000. év végén.)

Gondolatok magunkról:

Serdülő korunk kezdete előtt már jól ismertük egymást. Meghatározó fiatal éveink minden mozzanatát együtt éltük át. Legifjabbként negyvennyolc évvel ezelőtt állt közénk Imre, és azóta a negyvennyolc év óta a névsorunk változatlan! "Állunk".

Házastársak vállalták annak idején mindannak az elfogadását, amik voltunk, és mindnyájan vállaltuk a felelősséget egymásért. Azt hiszem, csak egy házastárs hite mérhető össze azzal a feltétlen bizalommal, ami öt évtized életből növekedett egymás elfogadásává...

Ki tudna példát mondani arra, hogyan kell egy ilyen csoportot vezetni?

11. EPILÓGUS MIÉRT FOGTAM BELE?

Miért fogtam bele, hogy megkíséreljem elmondani mindezeket? Röviden azért, mert a BUDAI FEHÉRFEKETE 2000. szeptemberi számában megjelent kezdeményezésem csak ataközléseket eredményezett. Tudom, hogy ezzel számomra járatlan területre tévedtem.

Leírtam, mert talán felkelti hivatott történész érdeklődését.

Leírtam, hogy összevethető legyen más dokumentumokkal.

Leírtam, hogy barátaim emlékeit idézzem és szólítsam.

Leírtam, hogy legyen mit magyarázni és bírálni.

Leírtam az unokáimnak: Márknak, Ádámnak, Bálintnak és Nórának.

Leírtam magunknak az ötvenedik évre.

De legfőképpen azért, hogy feljegyezhessem a legnagyobbak nevét, akikről már lekésett a történetírás, és azokét, akik még köztünk élnek virrasztó fáradt lélekkel. A sötét hatalom évtizedes gyöttrése alatt talán megfakult már bennük az eltemetett küzdelmek emléke, de még megszólíthatók. És fordulok a szólítani tudókhhoz, hogy tegyék meg. Jelet hagytam nekik az induláshoz.

Kérlek titeket, tanúságtevőket, hogy a felnövekvő ciszterci nemzedékért ne engedjétek feledésbe menni a köztünk végbement eseményeket, mert én nem tudtam mindezen elejétől fogva gondosan a végére járni.

Emlékezzetek Sodano bíboros intésére, amint azt két évvel ezelőtt a felhívásomban már idéztem, s amit most is itt megismétlek.

Hősies fokú fehér tanúságtevő is sejtethető azok közt, akiknek nevét nem említi ciszterci évkönyv, sem schematismus, mert csak tanítványok tanítványaként él vagy élt.

Forrásgyűjteményt teszek olvashatóvá, amit eddig más nem tett meg. Remélem, hogy követők támadnak nyomomban.

Másképpen terveztem, amint mutatja a következő lap az eredeti szándékomat, de nem maradt más választásom.

a BUDAI FEHÉRFEKETE 2000 szeptemberi számából:

=

Preambulum

Sodano bíboros államtitkár a Budai Cisztercielnél június 9-én a szerzetesrendek előzésének 50. évfordulóján tartott megemlékezés alkalmából írt levelében a Szentatya gondolatát idézte, hogy a tanúságtételt nem szabad elfelejteni, s szavai azokra is vonatkoznak, akiknek a fehér vértanúság jutott osztályrészül. Gyűjtsétek össze tehát a szétszóratás idejének dokumentumait, vallomásait, s bocsássátok a jövő nemzedékek okulására.

Erre intett Brückner Ákos atya is, valamint Makovecz Imre is a tervezett áldozatok emléknapijáról szóló vita keretében. Nincs olyan egyházi intézmény, amely elvégezné, vagy támogatná a széleskörű kutatást - nyilatkozta Hetényi Varga Károly -, és a holnap egyháztörténeiseiben szeretném tudatosítani, hogy az elmúlt ötven év nem csupán az egyházi megalkuvások, hanem a névtelen hősök ideje is volt.

* * *

A Ciszterci Rend a történések logikájából fakadóan csak igen korlátozottan ismerheti saját történetéhez tartozó ezen rejtett-szép fejezeteket. Kamarás István 1992.-ben szubjektív szociológiai kötetben kísérelte meg feldolgozni a témát a teljes történetiség igénye nélkül. Köszönet érte!

A teljes körű adatgyűjtés már nem halogatható, mert az utóbbi években a legkiválóbbakat sorra eltemettük. Csonka marad már csak a történet... Ezért - bár méltatlanul - kezdeményeznem kell, amíg lehet. A feldolgozásra váró téma ideiglenes címe:

(1.) **Ciszterci indíttatású mozgalmak a szorongattatás éveiben,**
és 1949-től gyűjtené az ismereteket a Gimnázium, a Szent Imre és a Szent Bernát Cserkészcsapat utóéletéről.

Kínálkozik még sürgetően egy másik, talán kisebb ívű feldolgozatlan téma adatgyűjtése is. Ennek munkacíme:

(2.) **Ciszterci öregdiákok részvétele az 1956 -os forradalomban lehetne.**

Az elhivatott történészi adatgyűjtéshez és a hozzáértő feldolgozás megkezdéséhez ezúton felajánlomsaját dokumentumaimat (pl. a Történelmi Hivatal kifestett aktái, 48 lap) és közreműködésemet. A Ciszterci Diákszövetség Budai Osztályának vezetősége és választmánya 1998.-ban egyetértő támogatását fejezte ki a téma feltárását illetően. Bizonyára készséges együttműködők jelentkeznek a még köztünk élő tagok között.

Elhivatott történész(csapat) jelentkezését várom.

A felajánlott díjat a Budai Osztály Vezetőségének, vagy megbízottjának rendelkezése szerint átadom, vagy a legkedvezőbb módon a célra fordítom. A történész által elért eredmény - ha igényt tart rá - a Zirci Főapátságot illeti.

Ezúton is kérem az emlékek hordozóinak részvételét, hogy a jövő nemzedékének okulásul szolgáljunk.

Budapest, 2000. június 30.

Dékány Csaba

(Dékány Csaba)

205-8609

Egyetlen a fogalmazásom. Persze hogy az, ha ilyen különböző olvasókhoz írtam. Amit Kamarás már megírt, azt rövidre fogtam, máskor az átélők számára köztudott dolgokat is magyarázni kezdtem az új nemzedék számára, hadd tudják, hogy milyen is volt az élet.

Szakszerűtlen a leírásom. Persze hogy az, ha nem találkoztam avatott kérdezővel. Céhravezető kérdésekre válaszolva kerekesebb dolgozat született volna. De várom a kérdéseket.

Amorális a dokumentumok közlése. Igen, évekig vívódtam rajta, de csak így lehet összerakni a mozaikokat. Ennyiből még csak töredékes a megismerésünk, de most még az élők hozzájárulásával a dokumentumok kiegészíthetők, hogy ne csak homályban lássunk.

(ps. Kahler F. új III/III-as könyvével tanulságos párhuzamok vonhatók). Dr. Czike Imre János O. Cist 2000 szeptemberi tanulmányában, A magyarországi ciszterciek üldözése a kommunista diktatúra idején címűben értékes dokumentumokat gyűjtött össze a BUDAI FEHÉR-FEKETE különkiadásában.

Már kezdtek összefércelődni az emlékeim, amikor a Szent Imre Plébánia közöseteinek lapja vitaindítót közölt a 2001 októberi számában (Lépcső, 14.o. T. Zs. I.). Legyen ez olyan válasz, ami közelíti a témát a leendő hivatott Gazdájához.

Méltatlan fércelőként elküldöm ezt mint manuscriptumot azoknak a barátainak, akiktől kiegészítést remélhetek. A történet számos ágazatát akkor — tudatos óvatosságból — nem akartam megismerni. Most helyreigazítást, cáfolatot is készséggel hozzáfűzök.

2002. januárjában a
rendalapítók ünnepén

Dékány Csaba

Dékány Csaba

dekanycs@axelero.hu

KOLOSSVÁRY ISTVÁN VISSZAEMLÉKEZŐ LEVELE

Sok év telt el, elhalványultak az emlékek. Nem könnyű „kiegészíteni” azt, ami majd nem teljes. Mégis, leírom, ami az eszembe jut. Remélem, nem fogok túl sokat tévedni. A ciszter rend megszüntetése és a gimnázium államosítása mellett természetesen a cserkészcsapat is sorra került. Az első lépés a „szoktatás” volt. Megjelent az úttörő mozgalom, hozzá kellett szoknunk a vörös nyakkendőhöz. Volt egy ünnep a Színművészeti Akadémia Vas utcai színháztermében. A színpadon cserkész és úttörő egyenruhás gyerekek, meg Karácsony Sándor, a „főpajtás”.

Idegen volt számunkra a hangulat. A cserkész rendezvényeken nem volt szó politikáról. Most meg hálás szívvel emlegették a bennünket felszabadító és életünket oly széppé tevő nagy Szovjetuniót. Karácsony Sándor sötét öltönyben és vörös nyakkendőben. Igen korpulens figura volt. Asztmásan zihálva fújta a dalt.

Nem tudtuk megállni. Halkan és visszafojtva, de kirobbant a nevetés. Az előttünk ülő úttörők haraggal fordultak vissza. A szavakra már nem emlékszem, de figyelmeztettek, hogy majd megbánjuk. Megbántuk. Néhány nap múlva feloszlatták a cserkész szövetséget. Az otthonba nem léphettünk be többet. Az emlékeket elvittük haza. A Sün örs zászlóját majd 50 évig őriztem, most István unokámnak adtam, vigye be a Csapatmúzeum számára.

Egyszóval vége lett a cserkészzetnek.

Jáki Adorján „nagyfőnök” vezérletével megalakult az indián törzs. Később természetesen ezt is betiltották, de a nyáron még elmentünk Zircre. Az apátság egyik gazdasági épületében kaptunk táborhelyet. Kinek mire tellett, de tolldíszekkel, indián ruhákban feszítettünk. A cserkészinduló helyett az indián Naphimnuszt énekeltük este a tűz mellett. Honnan került a szöveg? Valószínűleg zagyaság volt. Válahogy így: Vakonda dédu vapadin atonhe...Vége volt a nyárnak. Az indián törzs feloszlott. Elástuk a csatabárdot és mindent.

Aztán jött az iskola államosítása. Letartóztatások, és a fedél nélkül maradt tanáraink hol itt, hol ott hózódtak meg. A ciszter gimnázium megszűnt. Nem tudom miért, de a Kiss János altábornagy utcai gyakorlóiskolába kerültem. Kapcsolatom a Gimnázium tanulóival nem szakadt meg.

Itt most egy kicsit megint bizonytalan vagyok. Úgy emlékszem, hogy az elején még lehetséges volt a hittantanítás. Golenszky Kandid okított a gimnázium harmadik emeletén lévő kápolna sekrestyéjében, majd később a nagytemplomban. Ezt még megtűrték. Természetesen nem számított jó pontnak, még akár a tovább tanulást is meghiúsíthatta, de nem számított nyomban következménnyel járó bűnnek. Barlay Szabolcs a Plébánián lakott. A Móricz Zsigmond körterti autóbuszmegálló mellett, meredek lépcsőkön kellett felmenni. Személyesen hívott néhányunkat. Itt is hittanoktatásról volt szó, de valami másról is. Nehéz meghatározni. Nem politizáltunk, de „világ nézet” címén egy sor olyan kérdés került elő, amelyek egyértelműen állásfoglalásra készítettek politikai kérdésekben is.

A részletekre már nem emlékszem, de bizonyos ellentét alakult ki a két „iskola” között. Golenszky Kandid is mindent megtett a vallásos nevelés érdekében, de ügyelt arra, hogy ez a mozgalom ne „kriminalizálódjék”, egyszerűbben fogalmazva, ügyelt arra, hogy a hozzá csatlakozottaknak lehetőleg ne kelljen a rendőrségtől tartaniuk.

Barlay Szabolcs ezzel szemben megalkuvás nélkül és minden következményt vállalva irányította a „föld alatti hittant”. Én is, mások is, gondolkodás nélkül hozzá csapódtunk. Egy idő után a lelkesedés lohadt. Nem a veszélytől féltünk – ebben a korban az ember nem fél –, hanem sokunkat irritált, hogy nemigen tűrte az ellentmondást.

Hamarosan többeket letartóztattak.

Őt is keresték. Nem tudták megbocsátani a titkos hittant, meg a kemény hangú beszédeit. Amikor az utolsó húsvéti körmenetkor a templom oldalhajójának tetején állva vezényelte az éneket.

Bújnia kellett. Ha jól emlékszem, ez nem túl sokáig sikerült. De addig is szüksége volt egy új névre és a hozzá tartozó igazoló papírokra. Akkor még nem volt személyazonossági igazolvány. A villamosbérlet is alkalmas volt az igazolásra, de a legfontosabb volt a bejelentőlap. Ezt a kor legfontosabb személye, a házfelügyelő írta alá, aki mindenkiről mindent tudott, és a jó- vagy rosszindulatától sorsok függtek.

Megvolt az úrlap, a rovatokat kitöltöttük, aláírások is kerültek, de nem volt bélyegző. Már nem tudom, kinek jutott az eszébe, vagy honnan került elő ez a tudás. Megfőztünk egy kemény tojást, lehántottuk a héját, és ráhengerítettük egy valódi pecsétre. A pecsét-párna festék a tojásra tapadt, és mást nem kellett tenni, mint a meleg tojást ráhengeríteni az új bejelentőlapra. Többször kellett megpróbálnunk, a technika nem volt olyan egyszerű, de a végén sikerült.

A következő feladat volt egy iratcsomó a templomból való kimentése. Nem tudom, miért volt ez fontos, de sietni kellett, nehogy a templomban is várható házkutatáskor megtalálják. Anyám egy gyóntatószékben vette át a rács alatt a papírokat. Nem éreztük komolynak a helyzetet, inkább „játéknak” tartottuk. Persze csak azok, akikért nem jött az a „fekete autó”, mert akikért jött, azokat vitte.

A következő események összefolynak. De visszatér egy kép. Barlay Szabolcs nehezen szokta meg az új sötétkék, fémgombos zakót. Ez volt az álöltözete?

A kitelepítések idején „riadólánc” működött. Percek alatt tudtuk meg, hová mehetünk segíteni. Nagyanyám, nagynénémék bekerültek a szórásba, mi – hála Istennek – megúsztuk.

Utólag visszanézve döbbenetes az ellentmondás. Erőszak, terror, könyörtelen diktatúra, és akiknek a kezében volt minden hatalom, rettegtek pár gyerektől...

Egy példa erre. Gaál Miki szülei, testvérei már Mezőberényben voltak. Mikinek nem akarózott elmenni. Az Uláslzó utcai lakásuk ajtaja le volt pecsételve, de aki ismerte a járást, bejuthatott az erkélyen át. Máskor is, aznap is, bridzseztünk a lepecsételt lakásban. Éjjél körül elindultunk haza. Két férfi és egy nő állt a ház előtt. Majd elindultak, megfordultak, jöttek visszafelé. Nyilvánvaló, hogy valakit figyelnek. Hallgatva természetes eszünkre, ketten eléjük és ketten mögéjük álltunk, és ahogy ők mentek, mentünk mi is.

Egy idő után felbosszankodtak, és odajöttek hozzánk. Én botorul ott maradtam, erre oda-fütyentettek egy autót, és elvittek a Fő utcába. Abba az épületbe, amelyik ma a Batthyány utca végén azt hiszem szociális otthon. Reggelig kérdezték, mit akartunk. Fal mellé állítottak, meg beletörölték az orromat a vakolatba. Aztán kidobtak.

Ennek a történetnek nincs sok köze a „ciszter mozgalmakhoz” – hacsak annyi nem, hogy talán olyan valakit figyeltek, aki a ciszter mozgalomhoz tartozott – de jellemző a korra.

A Kiss János altábornagy utcai kitérő után visszakerültem az ekkor már József Attilának keresztelt gimnáziumba.

1953-ig nem történt számottevő esemény.

1961-ben Dékány Csaba került terítékre. A lényegét megírta, én azzal tudnám kiegészíteni, hogy apósom elsődlegesen Kardos Jánost kérte fel a képviselőre. Nem kétségesen az ország egyik legképzettebb büntetőjogásza volt, és annak ellenére, hogy a politikai ügyeket vállalni jogosult, megbízható „0”-s ügyvédek közé tartozott, rendes, tisztességes ember volt, aki nagyon sokaknak segített. Rengetegen fordultak hozzá, nem tudott minden megbízásnak személyesen eleget tenni. Ő irányított, de sokan segítettek. Így Csabát formálisan egy Dános nevű ügyvéd képviselte.

1962-63-ban támadt egy ötletünk. Meg kellene alapítani a Ciszter/József Attila Gimnázium öregdiákjainak „baráti körét”. Nagy gondal elkészítettem az egyesület alapító okiratát, és bejegyeztem a tanácsnál. Minden megfelelt a jogszabályoknak.

Rendeztünk egy bált. Megkaptuk a gimnázium dísztermét. Odajött hozzám egy férfiú. Mutatta az igazolványát, a Belügytől jött, ellenőrizni. Nyomban a kezébe nyomtam két szendvicset meg egy Bambit, és úgy tűnt, nincs gond.

Volt.

Ezidőben a Chinoin gyógyszergyár jogtanácsosa voltam. Jött egy telefon a kerületi rendőrkapitányságtól, hogy ha már megtenném, menjek át. Mentem, mert a hívás szokásos volt, hiszen a gyárból sokan és sokat loptak, és a feljelentéseket a IV. kerületi Rendőrség intézte.

Hárman vártak, de nem volt szó lopásról, hanem az öreg diák baráti köréről. Kérdezték, mivel magyarázom, hogy a tagok többsége ciszter diák volt. Mondtam, ezt természetesnek tartom, hiszen akik ma öregdiákok, azok szükségszerűen ciszterekhez jártak. Ugyanúgy – próbáltam elmagyarázni –, ahogy például a háború utáni első magyar rendőrség jelentős része nyilas volt. A dolog természete szerint. Ez nem tetszett. Dühösekké lettek. És mondták, hogy az öregdiák baráti kör „népellenes” emlékeket ápol.

Kérdeztem, mit?

Mondták: ekkor és ekkor ott ültek a volt cserkészotthonban, és mondták, hogy fenn a falon ott sorjáztak az angyalfejek. Így igaz, így volt. Mondtuk, hogy milyen szép volt az otthon, ma meg minden fehérre van meszelve. Aztán elgondolkoztunk. Honnan tudták ezt a mondatot?

Hárman voltunk ott. A harmadik kellett mondja. P.M., ő az a szerencsétlen, megszarolt margitos lány, akiről Csaba említést tesz. Egyértelmű.

Meghalt, de a férje él. V.Cs. Mindig haragudtam, amikor a bűnözők nevét csak így elrejtve mutatják. V.Cs. sok megrendelést kapott építésmérnök.

FORINTOS GYÖRGY E-MAILJÁBÓL

Kedves Csaba,[e-mail 2002.09.08.]

Kérlek, ne haragudj, hogy megkésve válaszolok, de talán már említettem, az utóbbi időben nagyon sok ügyes-bajos, technikai jellegű teendőm akadt, alig jutottam hozzá bármihez. De ez sajnos még legalább egy hétig így lesz, ezért most röviden csak a következőkről:

- az egykori ciszterek 56-os szerepéről nincsenek ismereteim, kivéve [X] Az államosítás után engem a Petőfi Gimnáziumba irányítottak át, így egy idő múlva az akkori zűrés időszakban eléggé meglazultak kapcsolataim a Szt. Imrésekkel, noha a rendszerváltozás óta többekkel a változatlan barátság jegyében felújultak kapcsolataim,

- a korábbi dolgokról, a "földalatti" hittanoktatásról, de különösen a cserkészéletünkről emlékeim, s reményeim szerint irataim is vannak. Ezeket megpróbáltam most előkeresni, de első nekifutásra nem találtam meg őket, remélem, sikerülni fog, bár van egy titkos félelmem, hogy régebben átadtam őket Divéky Lacinak, akivel egy őrben voltunk, és ő foglalkozott ezekkel (még a 70-es években). Sajnos már meghalt. [X]

- volt osztálytársaim közül többekkel időnként összetalálkozom; ha kell, erről össze tudok majd állítani egy rövid jegyzéket,

- a mi perünkről rendelkezésemre állnak egyes iratok (vádirat, I. és II. fokú ítélet), ezt valahogy feleségem annak idején megszerezte. Én csak a közelmúltban fordultam a Történeti Hivatalhoz, hogy szeretném látni "anyagomat", nemrég kaptam értesítést, hogy néhány hónapot erre várni kell kapacitásukra tekintettel,

-már nem tudom, ki ill. milyen szervezet kért tőlem vagy két éve visszaemlékezést a forradalomban való részvételemről, ez szerencsére megvan, így egyelőre ezt tudom átküldeni attachm-ben. Ha kell, ezt persze egy-két bekezdésre le tudom rövidíteni,

- az lenne a kérésem, írd meg, mit tudsz Strohofer Zoliról. Egy őrben voltunk, a Bagoly-őrben, és Eckhardt Jusuf volt az őrsvetetőnk. Zolit nagyon szerettem, náluk is többször jártam a Lenke-téren, és csak néhány éve tudtam meg megrendülni, hogy Ő már a mennyei utakat járja. Írásodban amerikai útjáról teszel említést és más baljós körülményekről - kérlek, tájékoztass, mi történt vele?

[X]

Kedves Csaba, egyelőre ennyit. Köszönöm átküldött írásaidat, bennem is sok jó emléket elevenítettek fel - fantasztikus az emlékezeted -, no meg kevésbé kellemeseket a Fő utcai tapasztalatainkról. Megpróbáltatásaid és a többieké kellettek ahhoz, hogy az ország úgy-ahogy, de hitem szerint mégis erkölcsiségének lényegi megőrzésével jutott el 89-ig, s ezért nem osztanám kissé lemondónak tűnő hangulatod,

hogy mi öregek már érdektelenné váltunk a jövő számára. Lehet, hogy ez gyakorlatilag így mutatkozik, de nemcsak a kéziratok nem égnek el, mint Bulgakov mondta, de hiszem, hogy küzdelmeink értelme-értéke sem enyészik el velünk.

Baráti szeretettel üdvözöllek, kérlek add át ezt a többieknek is, Balás Karcsinak, Simkovics Lajos, Bíró Andrisnak, szeretettel gondolok rájuk, talán még találkozhatunk is,

Gyurka

Ui. [X]

[X-jelű, más témájú szövegtörlek tőlem: D. Cs.]

PÉTERY ISTVÁN EMLÉKEZÉSEI INTERJUKÉRDÉSEKRE

Eredetileg hogyan kapcsolódtál a Szent Imre Gimnáziumhoz, a 25-ös és 433-as cserkészcsapathoz és a ciszterciek által indított mozgalomhoz?

1939-ben kerültem I. gimnazistaként a Gimnáziumba és 1947-ben érettségiztem, tehát 8 évig ide jártam. Cserkésznek 1940-ben kerültem a 25-ös csapatba, és a felfüggesztésig itt működtem, a végén cserkésztsztként. 1949-ben II-III. éves egyetemi hallgató voltam, nem laktam a kerületben, így csak a harmadrendi konvent keretében kapcsolódtam a mozgalomhoz.

A mozgalomba „belenőttem”. A ciszterci harmadrend alakulása alkalmával Barlay a prézesünk volt. Zömmel ez évfolyam tagjaiból alakult (egyetemisták). Amikor ő letartóztatásban volt, Havass Géza atyával voltunk kapcsolatban.

A ciszterci nevelés emlékezetes élményei?

1948-ban karácsony a Mátyáshegyi barlangban, zömmel a volt Szent Róbert raj 20-25 tagjával, és 1950-ben, a Báthory-barlangban, amelynek forgatókönyve is fennmaradt, és szintén 1950-ben, Anna-völgyben.

1949. november 27-én volt Konventünk felajánlása a plébániatemplomban.

1949. december 20-án Cisztercium – Lelki nap. (A Rendek felszámolása után kísérlet történt egyes ingatlanok átmentésére egyházi körbe. Így a Sacré Coeur apácák Húvösvölgyi út 89. alatti épületegyütteséből néhány hónapig a XI. kerületi egyházközség lelkigyakorlatos létesítménye volt.)

Helyreigazítani való tény vagy ellenvélemény érdemi kérdésekről Kamarás István Búvópatakjában, vagy Dékány fogalmazásában?

Az „Előismeretek” első bekezdéséhez: A nyári tábor 1944-ben volt a bakonyoszlói Fővárosi Üdülő Kastélyban, a tábort kerékpáron meglátogattam Zolnai Balázssal és Dobó László 2. BKG cserkész barátaimmal. 1945-ben pedig a 25. cscs. Kaszap István rajának tábora volt a műút túloldalán. Együtt utaztunk Veszprémvarsányig, ahonnan szekérrel-gyalog értünk a tábor helyszínére. Táborparancsnokunk: Jáki Adorján, rajvezető-helyettes: Nemes Zoltán. Őrsvezetők – többek között – Gärtner László és Pétery István. A 433-asok a kastélyban, mi sátorban laktunk. A kiscserkészek egyik vezetője volt Sárosi Bálint jeles zenepedagógusunk. Gärtner őrsének tagja volt itt Lékai Jusztin O. Cist. (Hohenburger Péter). A második bekezdéséhez: A cserkészmunka felfüggesztésekor én a Szent Róbert raj tisztje, rajparancsnok-helyettes voltam. A fiúk III. gimnazisták, én I. éves egyetemi hallgató (1948 április).

A „2. Terebélyesedés” első bekezdéséhez: A megszünt cserkészmunka indián keretben folytatódott, és a zirci táborral fejeződött be 1948-ban, a III. gimnazista korosztállyal, Jáki Adorján vezetésével.

A „2. Terebélyesedés” első bekezdéséhez: A megszünt cserkészmunka indián keretben folytatódott, és a zirci táborral fejeződött be 1948-ban, a III. gimnazista korosztállyal, Jáki Adorján vezetésével.

A „Búvópatakok” 24. oldalához: A 433-asok otthona a Horthy Miklós (ma Bartók Béla) út 25. sz. alatti ciszterci rendi lakóházban volt. A 25. oldal harmadik bekezdéséhez: Ha az illető közvetlen vezetője Gosztonyi György (Fixy) volt, akkor a Szent Róbert rajba (Egres Odó o. Cist. parancsnok, Pétery István rajtisztt), a VII- Nyest őrsbe került. Alább: A 433. cscs. Alapítója: Sándor Dénes (nem János).

Sátor: A cserkész munka felszámolása után Orzóy Robinak sikerült egy nomád és egy rover típusú sátorhoz hozzájutnia. Állítólag a Központi Vízitelepről származtak és olcsón, 40-60 Ft-ért hozzájutottunk. A rajnak volt egy kis pénze még a rajtagdíjából. Mindjárt rá is festettük a raj és az indián törzsünk jelvényét. E sátrakat tehát nem a csapattól vettük át megőrzésre, hanem mi vásároltuk! Tárolásához én ragaszkodtam, hogy a kölcsönzések alkalmával így legalább találkozhattam a fiúkkal. Én 1951-1954-ig Dunapentele-Sztalinvárosban dolgoztam és csak kéthetente jöttem fel Pestre 2 napra. Az egyik utolsó ilyen alkalom volt a sátor használatára az 1953 júliusi bükki, Pénzpataki-barlang tábor. Ezen részt vett még – mint a Kinizsi S. E. barlangász tagja – Strohofer Zoli. Ezután a sátor sorsáról minden nyom megszünt. (Mindkét sátor még 6-7 éven át sűrűn szolgált az utódokat, majd a kereskedelemben megjelent kínálattal elenyészett a jelentősége – Dékány Csaba hozzáfűzése). E táborról ír Jakucs László: Felfedező utakon a föld alatt című könyvében (1959) a 246. oldalon. Az én hátamnak támaszkodott a földön ülő sebesült leány, míg a mentő megérkezett. A 17. oldalon lévő kép Zolit ábrázolja.

Pétery István

2004. január

GÄRTNER LÁSZLÓ EMLÉKEZÉSEI INTERJÚKÉRDÉSEKRE

Hogyan alakult ki a kapcsolatod a Gimnáziummal, a Szent Imre, Szent Bernát cserkész csa-pattal, és a ciszterciek által indított mozgalommal?

1939-ben iratkoztam be a Szent Imre Gimnázium 1.osztályába.1940 őszén lettem újonc a 25. sz. cserkészcsapatban. 1943-1946 őrsvezető,1946 őszétől (?) Nemes Zoli (aki közvetlen felettesem: rajvezetőm volt) hívására kiscserkész vezető a 433. sz. csapatban egészen a cserkészlet megszűntetéséig, 1948 tavaszáig (?), ill. - ha jól emlékszem - meg azután is „nem-cserkész” címen, de tulajdonképpen a kiscserkész szervezetben. (Hiszen 1948-ban és 1949-ben még tábor is volt Balatonzamárdiban, igaz, nem tábor, hanem egyházközségi gyereknyaraltatás néven). A 433. sz. csapatban működtem együtt és kerültünk közelebb egymáshoz Nobilis Gabival 1946-tól kezdődően.

Az 1947-es balatonzamárdi táborban ismerkedtem meg és barátkoztam (?) össze Barlay Szabolccsal. Ettől kezdődően lelki kapcsolatot tartottam fenn Vele, és részt vettem a (talán) 1949-ban megindított felnőtt ifjúsági mozgalomban, amelynek összejöveteleit a Bartók B. úti (volt) kiscserkész otthonban tartották.

Ez a két szál vezetett el azután a Szabolcs-fele VIT-hez. Úgy rémlik, a VIT ötletét és nevét N. Gabitól hallottam először, amikor az még embrionális stádiumban volt. Ez 1950 őszén történhetett, úgy rémlik, egy vasárnapi, „nem cserkész” kirándulás alkalmával. A '48 és '50 közötti, kapcsolatos eseményekről azonban semmi nem maradt meg emlékezetemben.

Hogyan szerveződött a mozgalom?

Azt hiszem N. Gabi kért fel, hogy vállaljam el a (egy?) VIT-csoport vezetését. Inkább csak feltételezem, mint emlékezem, hogy az 1950/51 téli időszakban rendszeresen tartottunk VIT foglalkozásokat a fiúk lakásán, amelyeket némelykor egyedül vezettem, máskor egy-egy előadóval. Én akkor úgy tudtam, hogy más hasonló „elitképző” szervezet egyidejűleg nem működött.

1951 őszén bevonulásom miatt megszakadtak a kapcsolataim a VIT-tel, 1953 után Szabolccsal is, és leszerelése után sem én, sem a szervezet nem kezdeményezett újabb kapcsolatfelvételt.

Milyenek voltak az elméleti és gyakorlati foglalkozások témái?

A foglalkozások elméleti témáit illetően konkrét részletekre alig emlékszem. Egyetlen ismertetésem emléke maradt meg bennem, amelyben áttekintést szándékoztam adni csoportomnak világnézeti irányzatokról. Nagyvonalú, részletekbe nem menő áttekintés volt, összeállításához szakirodalmat nem használtam, csak azt mondtam el, amit gimnáziumi, főként történelmi tanulmányaim és olvasmányaim alapján 22 éves koromra kialakítottam magamban ezekről a kérdésekről. Mai szemmel biztosan primitívnek tartanám, de tizenéves fiúknak, azt hiszem, akkor - és talán meg ma is - sok új alapvető ismeretet tartalmazott, amelyeket, ha megmaradtak, később olvasással

tovább tudtak fejleszteni. Az ismertetőmnek, azt hiszem, jó visszhangja volt, mert Nobilis Gabi elkérte a kéziratomat későbbi felhasználás céljából. Másik ilyen halvány emlékem az az erős érzelmi töltésű „elmélkedés”, amit a zsolttáridézettel kezdtem. Kiváltója a kitelepítés volt, ami személyesen érintett, de vagy talán éppen ezért, a rámbízottak számára új ismereteket nem tartalmazott.

A gyakorlati foglalkozások, azt hiszem, a cserkész őrsvezetői rutin tárgyköréből kerültek ki. Konkrét emlékeim, sajnos, már nincsenek.

Gärtner
(talán folyt. köv.)

VISONTAI JÓZSEF EMLÉKEZÉSEI INTERJÚKÉRDÉSEKRE

2004. JANUÁR

Eredetileg hogyan kapcsolódtál a Szent Imre Gimnáziumhoz, a 25-ös és 433-as cserkészcsapathoz, és ez hogyan folytatódott?

1945-től 1948-ig II-IV. osztályos diák voltam. Az államosítás után a József Attila gimnáziumba jártam 1952-ig. A 433-as kiscserkész csapat tagja voltam 1943-44-ben, majd a 25-ös cserkészcsapatnak 1945-től 1948-ig.1948-ban a cserkészlet megszűnése után, annak mintegy folytatásaként kezdődött az egyházközség keretében a munka. Az első „csoportom” a leendő őrsöm tagjaiból állt.

Mit tudtál a szervezeti sémáról, a létszámról, majd a bekövetkezett szakadásról?

Nem volt számomra áttekinthető. Mindenki tette a maga dolgát. Irányítás Barlay-Nobilis Gábor vonalán jött. Később a saját korosztályból alakult csoportban is folyt munka Hontváry Miklós irányításával. A létszám meghatározatlan volt, talán több száz?

A „szakadásról” később szereztem tudomást.

Az elméleti és gyakorlati foglalkozások témái:

Hittan alapfokon, középszinten és felsőfokon. Teológiai és filozófiai alapismeretek, dogmatika. Szociológia, a szociális enciklikák. Cserkészlet, kirándulások. A ciszterci nevelés jellegzetes élményei, és gondolatok a köztünk élt egyéniségekről, akik már nem kérdezhetők:

A teljes cserkészlet, különösen a nyári nagytáborok. Az ünnepek körüli együttlétek, a karácsony, a húsvéti körmenetek. Tanárokkal való személyes kapcsolat, iskolán kívüli látogatások, közös játékok stb.

A ciszterci tanárokról külön-külön mindenkiről hosszan lehetne írni, ugyanígy a cserkészvezetőkről is. Havass Géza bácsiról talán a legtöbbet. Megérdemelné, csak idő kellene hozzá.

Érintettséged 1961-ben?

Gyanúsítottként kihallgatások, aminek – a bírósági tárgyalás, börtön kivételével – volt következménye: megpróbálták beszervezni III/III-nak. Sikertelenül: egyetemi előmenetelem blokkolva volt!

Visontai József

(a III/III a Belső elhárítás ügynökét jelenti – D.Cs.)2004. január

SZELI GÉZA VISSZAEMLEKEZÉSEI INTERJUKÉRDÉSEKRE

Miképpen kapcsolódtál a Szent Imre gimnáziumhoz, a cserkészethez és a ciszterciek által indított mozgalomhoz?

Az 1947/48-as utolsó tanévben kezdtem, mint vidékről Budapestre került kisdíák (5. általános iskolai) tanulmányaimat Jáki Adorján osztályában. Tudtommal az osztályban csak azok voltak cserkészek, akik a negyedik elemi is itt végezték. Új cserkészek beszerzésére már akkor nem volt mód. A mozgalomhoz együtt tanuló társaim, elsősorban Nobilis Gyurka és Visontai Péter által kapcsolódtam.

Hogyan emlékszel a működésre?

Az ismereteim nagyon hiányosak! Amire emlékszem:

Egy 10-12 létszámú csoportban a Nobilis Gábor vezette hittan előadásokra. Majd Rozgonyi Gyurka csoportjában folytatva, és később egy kisebb csoportot saját magam vezetése alatt, kb. 5-6 fiúval, ugyancsak rendszeres kiselőadások szervezése. Egy-két fiúra emlékszem a saját csoportomból: Kirchnopf Géza, Jóföldi Tibor...

Az elméleti és gyakorlati foglalkozások témái?

A megkapott sokszorosított anyagok alapján az elméleti hit- és erkölcstani kérdések. Gyakorlati foglalkozások havi 1-2 kirándulás alkalmával.

Emlékezetes élményeid, amik a ciszterci nevelés jellegére utalnak?

Bárdos Berci bácsi ifjúsági kórusában, a templomtorony próbahelyiségében, a próbák szünetében rendszeresen rövid hittanmagyarázatokra emlékszem. A kórusban ismertem meg későbbi házastársamat (1954. VII. 2-án). A kórus tagjai között sok házasság kötöttet. Amikre emlékszem: Hajtman Béla – Koós Bori, Bárd Pista – Bódog Katinka, Ábrahám Laja – Erőss Anna, Szelei Géza – Sashegyi Katalin.

Köztünk élt egyéniségek, akik már nem kérdezhetők?

Havass Géza bácsi, aki leendő feleségem és az én lelki vezetőm volt. Ő esketett 1959. XI. 1-én. Bárdos Berci bácsi, akiről már szó volt.

Helyreigazítani való tény, vagy ellenvélemény érdemi kérdésekről Kamarás Búvópatakjában, vagy Dékány fogalmazásában?

Nem találtam sehol utalást egy nagy Szent Imrész találkozóra (kb. 1955.-ben) a Kis-hárshegyen. Este több sátrort állítottunk és másnap utánunk jöttek a többiek. Barlay tartott előadást. Ez egy összevont gyűlés volt kb. 50-80 fiatallal.

Kiegészítésként: A Nobilis fiúk szervezésében létrehozott ötórás teadélután inkább egy tánciskola megindításával jellemezném. Táncanáraink: Luka Laci és Kánya Zsuzsa. A lányok a Felső-Krisztinavárosi egyházközség fiataljaiból kerültek ki, Kánya Zsuzsa szervezte őket.

Az ötórás teákon részt vett lányok névsorából (Dékány, 3. fejezet közepén) még hiányzik Szöllősi Erzsébet és Sági Maja. A fiúk: Nobilis Gyurka, Visontai Péter, Hamerli Sapi, Robogány Endre, Szelei Géza, Molnár Ferenc, Ecsődi András, főleg Jáki Adorján 5a osztályából kerültek ki. A tánciskola után folytatódott, az ún. Ötórás teák a 60-as évek közepéig.

HAMERLI GYÖRGY EMLÉKEI KÉRDÉSEK NYOMÁN

Milyen kapcsolatod volt kezdetben a Ciszterci Gimnázium körével?

Családunk – szüleim és hat testvérem – Pécsről 1951-ben költözött Budapestre. Károly bátyám a Szent Imre Gimnáziumba, én a Váli utcai általános iskolába jártam. Lakásunk a Stoczek utcában volt. Szűkebb baráti körünk a Szent Gellért tér – Kosztolányi Dezső tér – vasúti töltés és a Duna jobb-parti területén belülről korlátozódott. Bátyám és két nővérem révén a saját korosztályomon túl számtalan személyt volt szerencsém ismerni és megismerni. Ez az érdeklődési kör szinte határtalan volt: népitánc-kör, sportversenyek, tánciskola, színházi és operabérléses csoportok (Szelei Géza!), fotózás (Slifi!), gyalogtúrák stb.

Kinek a révén kerültél a ciszterciek által indított mozgalomba?

A ciszterciek mozgalomába bátyám társasága révén kerültem, és ezt kivételesen nagy örömmel vettem! Emlékezetem szerint a mozgalom ekkor már kiterjedt körű volt, mert az összejövetelek, a kirándulások és egyéb programokban más pesti és budai csoportok is jelen voltak. Úgy tudom, hogy első 2 vagy 3 összejövetel Visontaiék lakásán volt és Buckó volt a főnök. Ezt követően a csoport megoszlott, és ebből 2-3-an külön-külön csoportokba olvadtak bele, s úgy emlékszem volt vezetőnk Gáldi Zoli, Rozgonyi Gyuri, sőt Sasu bátyád is néhány alkalommal. Legtovább Strohofer Zoli volt vezetőnk. Nagyon tiszteltem őt!

Milyen volt a szervezés, mit tudsz a háttérrel és a szakadással?

Számomra élmény volt, hogy voltak olyan időszakok, amikor egy másik idegen vezető csoportjába kerültem új csoporttagok közé – akkor még nem sejtettem, hogy ezek a cselekvések minnek a következményei. Ilyen volt, hogy pár hétig Nobilisék két idősebb fiútestvére és az Éry ikrek mint vezetők stafétáztak velünk. Ma már tudom – talán nem is teljességében –, hogy ez az időszak volt a felmorzsolás kezdete. A megfigyelések, a követések időszaka. Emlékszem, hogy több ízben kijártunk a Budai hegyekbe más-más utakon találkozni. Maradandó élményem a Nagykovácsitól keletre egy fenyvesben tartott gyertyás-havas karácsony!

A létszám alkalmanként hat-hét fő. Úgy emlékszem, hogy a csoportokból nem volt notórius kimaradó. Szerettünk találkozni, és jó volt együtt. Magam részéről nem vettem észre szakadást, elágazást. Talán szerencsés természetű vagyok, hogy az ilyen hírek hallatára azt naivan nem realizáltam. Bevallom, annyi-annyi napi feladatom volt otthon is, hogy szinte szédültem bele. Két nővérem már házas ezidőben, a nálunk lakó nagymama, a bátyámért való drukkolás (őt elég sokszor molesztálták) az időszakonkénti házkutatások stb. Magam részéről anyámnak igyekeztem segíteni.

Az eddigiekhez megemlítem felejthetetlen barátaimat és azok családtagjait: Csordásék, Ecsődiék, Vojnitsék, Gáldiék, Szentkútiék, Harrisék, Dékányék, Kőváryék stb...

Az elméleti és gyakorlati foglalkozások témái

A foglalkozások a magam korosztályában „Strofi” Zoli eltávozta után megszakadtak. A magam vezette kis csoportot, öt főt még tovább együtt tartottam 1958 őszéig.

A +1 fő az egyik fiú húga volt, úgyhogy, koedukált összejöveteleket tartottam – igaz, nem he-
tente, hanem kéthetente. Elméleti útravalónak katekizmus, biblia és a miserend volt téma. A
gyakorlati foglalkozás múzeumlátogatások, kirándulások formájában, ahol a növények és
erdei állatok ismertetése volt napirenden. (Közetismeret, viselkedés az erdőben stb.)

Emlékezetes élmények?

Emlékezetes élményeim címszavakban: Mátyáshegyi barlangtúra, kétnapos verseny, ahol
mint állomási tag vettem részt. Kirándulások, nagy túrák a Pilisben, Börzsönyben.
Visontaiéknál az egyhetes tábor, Találkozás Havass Géza atyával. Ugyanitt Szarka Laci a
nagyobb fiúkkal egy betörést imitált, amiről az ifjú kisebbek mit sem sejtettek. Gajdácsi
Tomi, „Füles” és magam teljes erőbedobással Lacit majdnem holtra vertük. A Velence-tavi
éjszakai ladikozásról lemaradtam, de Vojnits Pali barátom eleven elbeszéléséből azt más-
nap volt szerencsém megismerni. Mottó: bátorság, tisztesség, becsület.

Érintettség 1961-ben?

Isten kegyelméből és barátaim tisztességéből e témakörből megmenekültem. Érdekes,
hogy bátyámat 1989-ig e témáról sohasem kérdeztem. Ő azóta 2001. májusában járt ide-
haza pár napra Ausztráliából, a ciszterci gimnáziumi évfolyamtársak jóvoltából.

Gondolatok a köztünk élt egyéniségekről, akik már nem kérdezhetők.

A névsor nálam hosszú volna, mivel nem csak az élt, hanem az élőkől is tudnék mit kér-
dezni, általában jó értelemben. De szívesen hallgatnám és kérdezném még:

Havass Gézát, Bolváry Pált és rendtársát Mihály atyát. Ács István atyát a lörinci kanyar-
ban a lassító vonat lépcsőjéről lelőttek. Érdekes, de megkérdezném egy élő személytől,
hogy mi vezette arra, hogy ma egy egyházi rend tagja legyen – ugyanis a papája egy nagy-
város rendőrkapitánya volt.

Helyreigazítani való Kamarás könyvében vagy Dékány fogalmazásában:

Kamarás István Búvópatakját nem olvastam. Dékány Csaba barátom 58 oldalas anyagát
többször átolvastam az utóbbi hónapokban. Csodálom lelkerődet és kitartásodat, úgy ér-
zem, hogy rajtad kívül ebben feleséged és csoportod tagjaiba oltott munkád is benne van.

Köszönöm, hogy bizalmadba fogadtál, baráti szeretettel:

Hamerli György
2004. március 3. Budapest

..*

Hamerli György pécsi kötődésű VIT-es társunk hívta föl a figyelmemet 2003-ban a kö-
vetkező visszaemlékezésre, amit szerzője nem a könyvpiacra szánt, de Mészáros István Ki-
maradt Tananyag II.c. kötete is ismertet (Márton Áron 1994. Bp.) Az idézetek Ft. Bolváry
Pál pálos atya: Rabláncan Krisztusért c. 1992-ben kétnyelvű kiadásban (Catholic Hungarians
Sunday, Youngstown, Ohio) megjelent könyvéből vannak válogatva.

Magyarországon 1948 nyarán volt az egyházi iskolák államosítása. Ennek áldozata lett
a cisztercita atyák által vezetett pécsi Nagy Lajos gimnázium is. Az egykor ott működő
cserkészcsapatról egy küldöttség keresett fel és felkért a csapat vezetésére. . .

Június 25-én vertük fel első táborhelyünket. Közel 30 főnyi volt a táboron részt vevő
15-18 éves fiúk csoportja. A tábor főcélja a világnézeti továbbképzés volt. Több előadó ke-
rült ki a cisztercita teológusok közül. Itt már nem használtuk a cserkészetben használt
rangokat és elnevezéseket. Ezért lett a parancsnokból „táborgazda” és a napos tisztből tá-
borkiszgazda”. A fiúk előtt nyíltan felvázoltuk az „illegális cserkészet”, a fiatalsággal való
foglalkozás lehetőségeit és veszélyeit. Ezeknek választaniuk kellett, hogy ki akar ilyen kö-
rülmények között „apostolkodni”. A vállalkozóbb szellemű fiúkból lettek a későbbi ve-
zetők. Elhatároztuk, hogy a cserkészeszményt visszük tovább . . .

A következő években már csak kisebb létszámú, úgynevezett őrsi táborok rendezése
volt ajánlatos. A legtöbb csoportnál (őrsnél) az indián romantikát valósítottuk meg...

A főnökök külön vezetőképzésben részesültek a vezetőképző táborokban. Tankönyvük
és anyagtáruk az általunk összeállított „SZIKLATÁBOR” című, írógéppel sokszorosított
füzet volt. Ebben találtak anyagot a „tíz törvény” magyarázatához. Két füzetben gyűjtöt-
tük össze a főnökök részére a szobában, illetve a szabadban játszható játékokat.

Ennek a SZIKLATÁBOR-nak egy indigós példánya van megemlítve a 4. Egy új csoport
szerveződése c. fejezetben. Ez tárgyi emléke a pécsi és a budai párhuzamos ciszterci moz-
galmak közötti kapcsolatnak, amelyet Arató Miklós Orbán O. Cist. fáradozása tartott élet-
ben.(Dékány Cs.)

A törzsek tagjai hetenként kétszer jöttek össze, mindig valamelyik más fiú otthonában.
Az egyik összejövetelen hittanóra volt, a másikon pedig törzsi foglalkozás. E foglalkozáso-
kat a nagyfőnök és a hadifőnök vezette le. Havonta egyszer-kétszer, jó idő esetén a törzsi
foglalkozásokat kirándulás keretében tartották meg, amelyek egész naposak vagy félna-
posak voltak.

A szerzetesrendek feloszlata után Bolváry Pál atya börtönbe került, ahonnan 1952-
ben szabadult.

Az Egyetem utcai iskola növendékei és azok szülei nem feledtek el. Arra kértek, hogy
hetenként egyszer, lakásukban tartsak hittanórát, amelyre áthívják a szomszéd gyerekeket
is. Hamarosan kialakult az órarendem. Ötől hatig az egyik családnál, héttől nyolcig a má-
siknál volt hittanóra az összegyűlt 7-10 gyereknek. 1956 október végéig hetenként ál-
talanban 150 gyereket oktattam hittanra.

E „titkos és illegális cserkészkedésre” 1961. február 6-a tett pontot. Éjszaka fél 12-kor
vagy tíz főből álló nyomozócsoport tört rám és alapos házkutatást tartott. Könyveim és

holmijaim begyűjtése után magukkal vittek a rendőrségre és letartóztattak. Öthónapos vizsgálati fogságom alatt közel száz fiút és leányt hallgattak ki „ügyemben”. Ezen „ténykedésemet” a népuralom pécsi megyei bírósága 6 évvel jutalmazta a „népi demokrácia megdöntésére irányuló szervezkedés” címén. . . .

Itt tudtuk meg azt, hogy 1961. február 6-án nemcsak minket fogtak le, hanem ugyanazon az éjszakán 61 papot tartóztattak le szerte az országban. Így a budapesti regnumos atyákat (Dr. Werner Alajos, Emődi László, László Gábor stb.), a ferencesek közül P. Faddy Ottmárt és Medárd atyát, a ciszterciták közül dr. Palos Bernardint, dr. Halász Piust. A benecéseket dr. Szunyogh Xavér képviselte. Egyházmegyés papok közül már csak néhány névre emlékszem: Havass Géza, v. Kölley György, Tabódy István. A pálos rendből kivülem még Arató László is a letartóztatottak közt volt. . . .

Az emigrációban pontatlanul leírt neveket igyekeztem kiigazítani.(D. Cs.)

Az 1972. év végén rendi előljáróm (), 1974. június 27-én Mindszenty bíboros is arra buzdított, hogy okvetlen le kell írni meghurcoltatásom eseményeit, nem a könyvpiac, hanem a jövőendő számára. A leírt anyagot majd a Pázmáneumban fogja elhelyezni.

A rehabilitációval kezdve:

FŐVÁROSI BÍRÓSÁG

5. B. 700 / 1991 / 2.

A Fővárosi Bíróság Aszalós János 1028. Budapest Nedű u. 22/b. szám alatti lakos kérelmére az 1989. évi XXXVI.tv.6.§/1/bek. És az 1990. évi XXVI. Törvény 3.§-a alapján a következőket

i g a z o l j a :

ASZALÓS JÁNOST - aki 1931. március 22-én Szegeden született, anyja neve: Schwarcz Ilona –

1./

a Szegedi Megyei Bíróság 1958. évi február hó 14.-én kelt B.T. 1249/1957/6.sz. illetve a Legfelsőbb bíróság 1959. évi február 25-én kelt Bf.II.135/1959/43.számú ítéletével a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntette miatt,

2 /kettő/ évi börtönre és 3 /három/ évi a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól való eltiltásra ítélte.

2./

a Budapesti Fővárosi Bíróság 1961. augusztus 1.-jén kelt TB.XVI. 9235/1961/5.sz. illetve a Legfelsőbb bíróság 1961. augusztus 31.-én kelt T.Bf.T.39/1961/3.számú ítéletével a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntette miatt,

4 /négy/ évi börtönbüntetésre, 5 /öt/ évi a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól való eltiltásra ítélte.

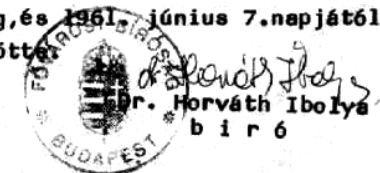
A fenti két ítéletet a Fővárosi Bíróság a TB.XVI.9272/1961/2.sz. ítéletével összbüntetésbe foglalta. Összbüntetésül nevezettet 5 /öt/ évi 9 /kilenc/ hónapi börtönbüntetésre és 5 /öt/ évi közügyektől eltiltásra ítélte.

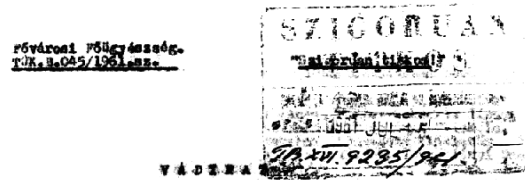
Ezt az elítélést az 1989. évi XXXVI.tv.1.§ és az 1990. évi XXVI.tv. 1.§ /1/ bekezdésében írt rendelkezés folytán semmisnek kell tekinteni.

A szabadságvesztés büntetését 1957. év szeptember hó 10. napjától

1958. év február hó 14.napjáig, és 1961. június 7.napjától 1964. év október hó 15.napjáig töltöttet

Budapest, 1991. április 19.





r. Palos György és társai bűnügyében népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés, és más bűncselekmények miatt.

Az 1961 február 6. óta előzetes letartóztatásban lévő

I.r. dr. Palos György /aki Budapesten, 1904. március 23-án született, apja: Lajos, anyja: Frick Eugénia, volt ciszter paptanár, jelenleg nyugdíjas, nőtlen, havi jöv: 800 Ft., vagyontalan, büntetlen, magyar állampolgár, Székesfehérvár, Arany János u. 8. sz. alatti lakos/

Az 1961 február 6. óta előzetes letartóztatásban lévő

II.r. dr. Halász /Hopp/ Ferenc /aki Pécsen 1929 december 19-én született, apja Hopp Ferenc, anyja: Fazekas Katalin, rk. Plébános Csatkán, nőtlen, havi jöv: 550 Ft. Vagyontalan, büntetlen, magyar állampolgár, Csatka, Kossuth Lajos u. 63 sz. alatti lakos/,

Az 1961 február 6. óta előzetes letartóztatásban lévő

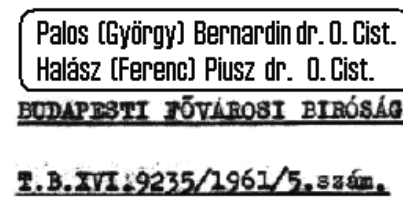
III.r. Alszászy Károly /aki Budapesten, 1929 szeptember 27-én született, apja Károly, anyja Vítal Mária, segédmunkás a köztisztasági Hivatalnál, nőtlen, havi jöv: 1200 Ft, vagyontalan, büntetlen előéletű, magyar állampolgár, Budapest, XI. Karinthy Frigyes u. 5. sz. alatti lakos/

Az 1961 február 6. óta előzetes letartóztatásban lévő

IV.r. Körmendy Szilveszter /aki Szentjobbon 1921. március 29-én született, apja: Imre, anyja: Hoóz Mária, műszerész segéd a Gamma Optikai Műveknél, nős Habosi Emerikával, 4 kiskorú gyermeke van, havi jöv. 2700 Ft, vagyontalan, büntetlen magyar állampolgár, Budapest, XI. ker. Baranyai tér 5. sz. V.2. lakos/,

Az 1961 február 6. óta előzetes letartóztatásban lévő

V.r. Keglevich László /aki Budapesten, 1930. december 14.-én született, apja: Kálmán, anyja: Kalix Leona, egyetemi tanársegéd az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen, nős: Schirilla Máriaival, 3 kiskorú gyermeke van, havi jövedelme: 2700 Ft, vagyontalan büntetlen magyar állampolgár, Budapest, XI. Eszék u. 9-11 sz. alatti lakos/



A N P K Z T ` R S A S ` G N E V B E N ! !

A Budapesti Fivárosi B r sÉG a Budapesten, 1961. Øvi jølius h 26. I T L E T E T

Az 1961. Øvi februær h 6. napjæt l elizetes letart ztatésban lØvi: I.r. Dr. Palos Gy rgy vødlott, aki Budapesten, 1904. mÆrcius 23-æn sz letett, magyar ÆllampolgÆr Øs anyanyelvß, ny. ciszter paptanÆr, havi 800 Ft j vedelemmel, 1 csalÆdi hÆz vagyona van, katona nem volt, TudomÆnyegyetemet Øs teol giÆt vØgzett, nitlen, sz lei: Palos Lajos Øs n. Frick EugØnia, szØkesfehérvÆri /Arany JÆnos u. 8. sz./ lakos, b ntetlen

Bßn s

a nØpi demokratikus Ællamrend megd ntØsØre irÆnyul szervezkedØsben val rØszvØtel bßntettØben k lf ldi fizetieszk z felajÆnlæsÆnak elmulasztæsÆval elk vetett bßn-tettben, 2 drb. aranytÆrgy tiltott m don t rtØni adÆsvØtelØnek b ntettØben Øs t bb rendbeli termØszetelleni fajtalansæg bßntettØben.

Az 1961. Øvi februær h 6. napjæt l elizetes letart ztatésban lØvi: II.r. Dr. Halæs Ferenc vødlott, aki Pøcsen, 1909. december 19-Øn sz letett, magyar ÆllampolgÆr Øs anyanyelvß, katonai szolgÆlatot nem teljes tett, iskolai vØgzettsØge teol gia Øs egyetem, nitlen, sz lei: n. Halæs Ferenc Øs n. Fazekas Katalin, csatkai /Kossuth Lajos u. 64. sz./ lakos, b ntetlen

- 2 -

[Ítélet]

T.B.XVI.9235/1961/5.szEm

B ő n s

a nŕpi demokratikus Őllamrend megd ntŕsŕre irĒnyul szervezkedŕsben val tevŕkeny rŕszvŕtel bŕntettŕben

k lf ldi fizetieszk z felajĒnlĒsĒnak elmulasztĒsĒval elk vetett bŕntettben

Az 1961. Ővi Őprilis h 29 napja ta elizetes letart ztatĒsban lŕvi:

III.r. A l s z Ē s z y K Ē r o l y vĒdlott, aki Budapesten, 1929. szeptember 27.-ŕn sz letett, magyar ŐllampolgĒr ŕs anyanyelvŕ, segŕdmunkĒs a K ztisztasĒgi VĒllalatnĒl havi 1200 Ft j vedelemmel, vagyontalan, 3 Őv teol giĒt vŕgzett, nĒtlen, katonai szolgĒlatot nem teljes tett, sz lei: Als zĒs z y KĒroly ŕs VitĒl MĒria, budapesti /XI., Karinthy Frigyes u. 5. sz./ lakos, bŕntetve volt

Az 1961. Ővi februĒr h 6. napja ta elizetes letart ztatĒsban lŕvi:

IV. r. K r m e n d y Szilveszter vĒdlott, aki Szentjobbon, 1921. mĒrcius 29.-ŕn sz letett, magyar ŐllampolgĒr ŕs anyanyelvŕ, mŕszerŕszegŕd a Gamma Optikai Mŕveknŕl havi 2600 Ft j vedelemmel, vagyontalan, katonai szolgĒlatot teljes tett /SS pĒncŕlos hadosztĒlynĒl szakaszparancsnoki beosztĒst ŕrt el/, kereskedelmi ŕrettsŕgit tett, nĒs Habosi ErikĒval, nŕgy kiskorĒ gyermeke van, sz lei: K r meny Imre ŕs n. Ho z MĒria, budapesti /XI. Baranyai tŕr 5./ lakos, b n tetlen

V. r. K e g l e v i c h LĒszl vĒdlott, aki Budapesten, 1930. december 14.-ŕn sz letett, magyar ŐllampolgĒr ŕs anyanyelvŕ egyetemi tanĒrsegŕd az E tv s L rĒnd TudomĒnyegyetem K sŕrleti Fizikai Intŕzetŕben havi 2700 Ft j vedelemmel, vagyontalan, katonai szolgĒlatot teljes tett, iskolai vŕgzettsŕge egyetem, nĒs Schirilla MĒriĒval hĒrom kiskorĒ gyermeke van, sz lei. Keglevich KĒroly ŕs Kalix Leona, budapesti /XI. Eszŕk u. 9-11./ lakos, b ntetlen

Az 1961. Ővi jĒnius h 7. napjĒt l elizetes letart ztatĒsban lŕvi:

VI. r. A s z a l s JĒnos vĒdlott, aki Szegeden, 1931. mĒrcius 22.-ŕn sz letett, magyar ŐllampolgĒr ŕs anyanyelvŕ fiiskolai hallgat , j vedelme nincs, egyhĒzi tĒmogatĒsban rŕszes lt, vagyontalan, katonai szolgĒlatot teljes tett, nĒtlen, sz lei : n. Aszal s JĒnos ŕs Schwarcz Ilona, budapesti /XI., KosztolĒnyi DezsĒ tŕr 4./ lakos, b ntetlen

- 5 -

["tŕlet]

T.B. XVI.9235./1961/5. szĒm

B ő n s

A nŕpi demokratikus Őllamrend megd ntŕsŕre irĒnyul szervezkedŕsben val tevŕkeny rŕszvŕtel bŕntettŕben -

T bb rendbeli termŕszetelleni fajtalansĒg bŕntettŕben

A b r sĒg ezŕrtI. r. Palos Gy rgy vĒdlottat

sszb ntetŕs l 5 /- t-/ Ővi b rt nre, mint fib ntetŕsre, teljes vagy onelkobzĒsra ŕs 6 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakor lĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb ntetŕsre,

II. r. HalĒsz Ferenc vĒdlottat

sszb ntetŕs l 6 /-hat-/ Ővi b rt nre, mint fib ntetŕsre, teljes vagy onelkobzĒsra ŕs 6 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakorlĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb ntetŕsre,

III.r. Als zĒs z y KĒroly vĒdlottat

5 /- t-/ Ővi b rt nre, mint fib ntetŕsre, teljes vagy onelkobzĒsra ŕs 6 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakorlĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb ntetŕsre,

IV. r. K r meny Szilveszter vĒdlottat

3 /-hĒrom-/ Ővi ŕs 8 /-nyolc-/ h napi b rt nre, mint fib ntetŕsre, 2000 /-kettiezer-/ Ft rŕszleges vagy onelkobzĒsra ŕs 5 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakorlĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb n tetŕsre,

V. r. Keglevich LĒszl vĒdlottat

3 /-hĒrom-/ Ővi ŕs 6 /-hat-/ h napi b rt nre, mint fib ntetŕsre, 2500 /-kettiezer tszĒz-/ Ft rŕszleges vagy onelkobzĒsra ŕs 5 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakorlĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb n tetŕsre,

VI. r. Aszal s JĒnos vĒdlottat

4 /-nŕgy-/ Ővi b rt nre, mint fib ntetŕsre, 4000 /-nŕgyezer-/ Ft rŕszleges vagy onelkobzĒsra ŕs 5 Ővre a t rvŕnyben meghatĒrozott egyes jogok gyakorlĒsĒt l eltiltĒsra mint mellŕkb n tetŕsre,

Egyéb bizonyítékok: Töszteba kevert kovász , Vitözös gyizhetetlen magyarok , Nemes besenyi harcosok c. Ös 13 db egyéb n0pi demokrácia ellenes anyag, 1 drb. Olympia gyérménye r g0p.

VI. r. Aszalós János terhelt: 1951.-ben kapcsolódott be a Barlay főle illegális ifjásági szervezkedésbe. Megismerkedett a szervezkedés programjával és célkitűzéseivel. 1952-ig mint csoportvezető tevékenykedett és végzett ellenséges tartalmú propaganda tevékenységet csoporttagjai előtt .

1952-1954-ig katonai szolgélatot teljesített. Leszerelése után Szegedre került, ahol belépett Kiefer Ferenc által vezetett illegális ifjásági csoportba. Itt tevékenykedett az ellenforradalom kitöréséig. Az ellenforradalom alatt résztvett a községgel és terjesztővel foglalkozott, amiért 1958-ban 2 évi börtönbüntetésre ítélték.

A börtönbüntetést kiszabadulása után Budapestre költözött és a Kézponti Papi Szemináriumban folytatta tanulmányait. 1959-ben ellenséges magatartása miatt több térséggel együtt a hallgatók sorából kizárták.

1958 tavaszán egy illegális ifjásági csoportot szervezett, amely 1960-ig elejéig kb. 19-20 főre szaporodott. Közlőlelakásokon rendszeresen tartottak összejöveteleket, ahol terhelt a Barlay főle szervezkedésben tanult elveket, program és célkitűzések alapján propagandát folytatott a n0pi demokratikus társadalom ellen.

1960 augusztusában részben csoportjának tagjai, részben más illegális szervezetek vezetői részére a Bakonyban 10 napos tábort szervezett, amelyen kb. 30 személy vett részt. A táborozásnak az volt a célja, hogy a résztvevők olyan kiképzést kapjanak, amely alkalmassá teszi őket illegális ifjásági csoportok vezetésére. A táborozáson ahova került elvieként többek között dr. Gáldy Zoltán is megjelentette az illegális ifjásági szervezkedés célját és kifejtette, hogy a n0pi demokratikus rendszerrel szembeni propaganda terjesztésével kell az ifjáságot szembefordítani a jelenlegi társadalmi rendszerrel.

VI. r. terhelt részben Sigmund Lászlóval, részben Földy Endrőtől több ellenséges tartalmú broszúrát és egyéb anyagot kapott, amelyeket illegális ifjásági csoportjában és a táborozás alkalmával a résztvevők között terjesztett és eladásaihoz is felhasználta. Ilyen anyagok voltak: Kovász a kenyérből , Senki sem sziget , Szociológia és valóságos élet program /nyugati részt/, Mária-Lógi sötétraajz stb. Aszalós János tevékenységét bizonyítja Barlay Ödön, Nobilis Gábor, Gáldy Zoltán, Földy Endre, Sigmund László és Medgyesi György tanúk vallomása.

MEMENTO!

A ciszterciek megfélemlítésére 1961 nyarán — megfajtotlen rendezélv szerint — az ateista diktatúra két perben tombolta ki magát. Az ítéleteket már ismertette Mészáros István:...KIMARADT TANANYAG... c. könyvében, (Márton Áron Kiadó, szerk. Arató László, Budapest 1994.) és Elmer István: BÖRTÖNKERESZT c. könyvében (Budapest, 1994.)

1961. június (14) 19.-én:

Barlay Ödön Szabolcs	8 év
Lénárd Ödön	7 év és 6 hónap
Emódi László	7 év
Ikvay László	6 év és 6 hónap
Földy Endre	6 év és 6 hónap
Havass Géza	5 év és 6 hónap
Merényi Gyula Engelbert	4 év és 6 hónap
Nobilis Gábor	4 év
Hontváry Miklós	3 év és 6 hónap
Kölley György	3 év
Gáldy Zoltán	2 év és 6 hónap
Tabódy István (elkülönítve)	12 év

1961. augusztus 1.-én:

Halász Ferenc Piusz	6 év
Palos György Bernardin	5 év
Alsászy Károly	5 év
Aszalós János	4 év
Körmendy Szilveszter	3 év és 8 hónap
Gosztonyi Géza	3 év és 6 hónap
Keglevich László	3 év és 6 hónap
Rozgonyi György	3 év
Éry Béla	3 év
Éry György	3 év
Rozványi Iván	3 év
Hopp Rozália	2 év és 6 hónap
Mezey Bertalan	1 év és 6 hónap